

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
4 fl. po pošti.

Št. 5.

15. maja 1859.

VIII. tečaj.

Pridiga za križev teden.

(Zakaj Bog včasih nas ne usliši? Gov. L. A.)

„Ako bote Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal.“ Jan. 16, 23.

V v o d.

Na tem svetu so vse stvari pripravne nas slabiti in zapeljevati; bogastvo nas nečimerne naredi in pokoj mehkužne, znanje nas napihuje in nevednost slepari na umu, zdravje nas v pregrehe, bolezen pa v nezadovoljnost zapeljuje, — na tem svetu, rečem, nam je vse okoli nas v skušnjavo in nevarnost za večno življenje. Kaj nam še ostane toraj na takem svetu, kot po besedah aposteljna „neprenehoma moliti“, neprenehoma iz doline solz k stolu božjega usmiljenja vpiti, da bi usmiljeni Bog nam pomagal, naše strasti krotil, skušnjave pomanjšal, našo slabost podpiral, zmote preganjal, in nam dodelil svet in njega hudobije srečno premagovati.

Moliti torej kristjanu že njegova lastna natura velevala. Veli mu pa tudi sv. cerkev, ker mu moliti za dolžnost naloži. Po molitvi spozna cerkev svoje otroke. Kristjan, kateri ne moli, se od nje loči. K ničemur nas cerkev v letu tolikokrat ne opominja kot k molitvi. Posebno pa te dni, ko nas po sv. evangelju zagotovi, da bodo naše prošnje uslišane: „Prosite in bote sprosili, išcite in bote najdi, terkajte in se vam bo odperlo. Zakaj slehern, kdor prosi, sprosi, kdor išče, najde, in kdor terka, se mu odpre.“

Preljubi, kaj vam na te opomine serce odgovori? Ne vem, to pa vem, da marsikdo vas reče: Ah moj Bog, saj molim rad, molim, pa vendar ne zadobim, česar prosim. Iščem,

pa ne najdem, terkam in Bog mi noče odpreti. Z besedo: moje molitve Bog vselaj ne usliši, in Jezusove besede: Prosite in bote sprosili, niso pri meni vselej res. Kako se torej to vjema: Jezus pravi, prosite in bote zadobili, mi prosimo, molimo, in ne prejmemo tega, česar prosimo? Pomislimo torej nekoliko: „Zakaj Bog včasi naše molitve ne usliši, ali se nam vsaj zdi, da je ne usliši?

Razlaga.

Prosrite in bote prejeli, da bo vaše veselje obilno, tako je Jezus rekel svojim učencem, tako še dandanešnji nam govori. Kdo bi soštel molitve, ktere na te besede iz stiskanih serc, iz doline solz dan na dan proti nebu puhté? Kdo bi izmeril dobrote, ktere so po teh molitvah že iz nebes na zemljo rosile, in serca uslišanih z nebeškim veseljem napolnile?

Nima pa slehernega molitev tega veselega sadu, ker velikokrat Bog naše molitve ne usliši. In zakaj ne? Zato, ker

1. velikrat ne prosimo pravih reči.

To je volja božja vaše posvečenje, govori sv. Pavl. Te besede v sebi vse zapopadejo, zakaj smo tukaj, po čem nam je hrepeneti, in zakaj se bojevati na tem svetu. Naše posvečenje, da bi bili sveti, to je naš namen, da bi bili popolnoma, kakor je naš Oče nebeški popolnoma, to je naš nar imenitniši namen; na to morajo tudi nar popred naše molitve meriti, to je, nar popred moramo Boga prositi, da bi nam dal pobožno, sveto živeti. Da je temu tako, nas Jezus sam prepriča, ko nas uči moliti: Oče naš — posvečeno bodi tvoje ime, pridi k nam božje kraljestvo, zgodi se božja volja na zemlji kakor v nebesih! To so perve in poglobitne prošnje, ktere nas je učil, to pa tudi nar imenitniše, torej perve reči, kterih nam je od Boga prositi.

Pa prelubi, poglejmo v svoje serce in vprašajmo se, kaj v svojih molitvah Boga naj bolj prosimo, posvetnih ali nebeških reči, časne sreče ali večnega zveličanja, kaj nam odgovori na to naša vest? O le bolj prosimo časnih, minljivih reči. Pošlje nam Bog zavolj naših grehov nadloge in težave, ali morebiti prosimo Boga naj poprej usmiljenja zavolj naših grehov? O ne! grehi nas ne skerbé toliko, kot nesreča, ktera nas je

zadela. Po dobrih delih, ktere iz žive vere in goreče ljubezni izhajajo, in nas samo zveličati zamorejo, se ne poganjamo toliko, kot po posvetni sreči, ki s časom mine. Tega se lahko prepričamo. Postavim: Bil je bogat in je obožal; imel je čast, veljavo in dobro ime pri ljudeh, in ga natolcujejo in obrekujejo; ali smert mu grozi starše, brata ali sestro, prijatla ali znanca prekositi, kako tukaj tak moli? Neprenehoma prosi: Gospod, reši me revščine! Vari me sovražnih obrekovavcev! Ne pusti smerti v mojo hišo! Da je pa človek take in enake nesreče zaslužil zavolj svojih grehov, da, če jih voljno poterpi, mu bodo v zasluženje in večno zveličanje, o na to le malo kdo misli!

Ko bi nam Bog zavolj naše molitve samo nebeške in večne darove delil, in ne tudi časnih in posvetnih, kako malokdo bi ponižnega serca prednj pokleknil in molil!? Iz tega spoznamo, da pri takih prav za prav ni Bog, ktereга molijo, po kterem hrepené, ampak da veliko več premoženje, čast, zdravje z besedo, posvetni moliki so, v ktere kličejo, po kterih hrepené. Ali se zamore potem Bog take molitve veseliti? Ali je zamore ali je sme slišati? Pač smemo tudi posvetnih reči prositi, Kristus sam nas je učil prositi vsakdanjega kruha, pa še le, ko smo Bogu dali, kar je božjega, in še le potem, ko smo prosili Boga za svojo dušo in mu svoje zveličanje priporočili. — Zatoraj Bog marsiktereга ne usliši, ker ga ne prosi naj popred in naj bolj tega, česar potrebuje v zveličanje svoje duše.

2. Tukaj bi utegnul kdo ugovoriti: Pač sej moja molitva naj bolj na to meri, kar je duši v zveličanje. Išcem božjega kraljestva in njegovih milost, prosim, da bi božja volja bila tudi moja, in vendar me Bog ne usliši.

In zakaj ne? Zato, ker ne moliš s pravim sercom. Z molitvijo je tako, kakor s semenom. Če je zemlja, v ktero se seje, slaba, postavim, če je premočirna, presuha ali prekamnita, bo seme le malo ali celo nič obrodilo. Res je, od Boga pride zveličanje, in Bog ga speljuje. Pa tudi mi moramo za svoje zveličanje delati in skrbeti. Torej moramo zmeraj na to gledati, da je naše serce čisto pregrešnih made-

žev in ga ozaljšano z lepimi čednostmi, da je ponižno, krotko, čisto da je Boga vredno prebivališče.

Kako pa je zastran tega z nami? Ah kolikokrat se približamo stolu božjega usmiljenja s srcem, v katerem pregrešne želje, jeza, sovražstvo, nevošljivost, nečistost, napuh svojo obilno zalego imajo. Prosimo scer, Bog naj bi rešil nas vseh teh hudobij in pregreh, pa brez našega truda, brez našega prizadevanja. Prosimo Boga, naj bi nam naše grehe odpustil, pa nočemo jih resnično obžalovati, ne zapustiti. Prosimo ga, naj bi nas rešil iz skušnjav, pa iščemo jih sami in radovoljno vanje zahajamo. Prosimo, da bi bilo posvečeno njegovo presveto ime, pa precej smo pripravljeni, ga preklinjati. Prosimo: Pridi k nam tvoje kraljestvo, pa zanj nočemo ne stopinje storiti. Prosimo: Gospod, zgodi se tvoja volja, pa mi smo prvi, kateri ne delamo po tej volji. So li to spokorniki, ki milosti prosijo? So to grešniki, kateri odpuščenja pričakujejo? Je to moliti? Ali se ne reče veliko več to z Bogom norčevati se? Ali zamore Boga taka molitev veseliti? Ali jo zamore, ja ali sme Bog tako molitev uslišati?

Vem, da čisti kot angeli ne moremo pred Boga stopiti, ker mnogoteri so grehi, ki našo vest težijo. Tudi če v svojih grehih prednj stopimo, nas neskončno dobri Bog ne zaverže, kajti približamo se ravno zato studencu božje milosti, da bi bili očiščeni, da bi odpuščenje svojih grehov dosegli. Kadar pa pred Boga stopimo, moramo seboj prinesiti to, s čim se vako očiščenje grehov prične, namreč resničen kes, serčno žalost čez svoje grehe in želje, vroče želje, da hočemo iz pregrešnega življenja ustati k novemu, spokornemu, pobjlšanemu življenju.

Toraj previdite tudi drugič, zakaj Bog včasi naše molitve ne usliši, namreč, ko nismo vredni, da bi Bog nas uslišal, ker naše serce ni pripravno sprejeti nebeških darov in božjih milost, nočemo svojih serc od greha odtergati.

3. Zakaj da v tretjič ne prejmemo, česar prosimo, je, ker prav ne molimo. Molimo scer, pa ne molimo tako, kakor bi imeli moliti. Ko to terdim, pa ne mislim tistih razmišljenih in raztresenih molitev, kakor jih mnogo moli, takih molitev je prazno blebetanje. Tudi ne mislim tiste žive vere,

s katero se mora vsaka Bogu prijetna molitev začeti, tudi ne mislim tistega terdnega zaupanja v božjo pomoč, brez katerega molitev nič ne terpi. Ampak, ako rečem, dosti kristjanov ne moli prav, si mislim ponižnost, tisto globoko ponižnost odrešenih otrok božjih, ki nič iz svojega zasluženja, ampak vse, prav vse po zasluženju Jezusa Kristusa pričakujejo. Tudi mislim tisto vdanost v voljo božjo, po kateri človek ne zapoveduje Jezusu, kako naj bi pomagal, ampak zvesto pričakuje: Bog bo pomagal, kakor in kadar bo hotel. In naposled mislim v molitvi, kjer človek ne pričakuje, Bog ga bo precej danes ali jutre uslišal, ampak moli in moli tako dolgo, da začne čeznj rosiiti božje usmiljenje.

Kananejska žena v sv. evangelju nam lepo kaže, kako nam je moliti. Prosi zveličarja pomoči svoji hčeri: Gospod usmili se mene! S temi besedami razodene Jezusu svoje težave in jih zaupljivo položi s prošnjo v Jezusove roke. Jezus se vede, kakor bi nanjo ne porajtal in gre svoj pot naprej. Žena pa ne odjenja ga še prositi. In Gospod ji reče: Jaz sem poslan samo Izraelskemu ljudstvu. Tudi pri teh besedah ji serce ne vpade, ampak še bolj silno prosi: Gospod pomagaj mi! Zdaj poskusi Jezus, ali je žena ponižna in reče: Ni prav kruha otrokom jemati in in ga psom dajati. Ona pa mu odgovori: Ja Gospod! tudi psi jedo drobtince, ktere z mize Gospoda padejo. — Zdaj je Gospod premagan. Njeni veri, njenemu zaupanju, njeni ponižnosti in stanovitnosti ne more delj zoperstati. Ginjen in vesel spregovori besede: Ja žena! tvoja vera je velika, zgodi se ti, kakor želiš!

Kristjani, ali molimo tudi mi tako, kakor je molila Kananejka? Ah! namest ponižno se vstopimo napuhnjeni zavolj svojih izmišljenih zasluženj pred obličje Gospodovo, in če mu tudi ne naštevamo tako debelo, kakor farizej v tempelju, svojih dobrih del, si vendar velikrat dozdevamo na svoj nič. Kje je tudi pri naši molitvi prava vdanost v božjo voljo? Mi ne molimo, kot je molil Jezus na oljski gori v smertnih težavah: Oče, ne moja, ampak tvoja volja se zgodi! Ah mi se nočemo po Bogu ravnati, ampak Bog naj bi se po nas ravnal! Kje je zadnjič prava stanovitnost? „Ko kmet svojo njivo poseje, koliko mescev čaka pridelka, ko drevo vsadi,

čaka sadú celo več let, in sad molitve hočemo prec vživati“, pravi sv. Franc Salezi.

Ali se zamore Bog take molitve veseliti? Ali jo zamore, ja ali je sme uslišati? Le kdor globoko ponižno moli in terdno zaupa v Jezusovo zasluženje, kdor moli vdano in stanovitno, moli prav in tako, kakor je Bogu prijetno. Kdor pa ne moli tako, ne moli prav in torej zastonj.

4. Zadnjič, zakaj da Bog marsikoga ne usliši, je to, ker Gospod Bog bolje z nami misli, kot mi sami, in ko bi nas uslišal, bi bilo v našo škodo. Postavim: Mi prosimo, da naj bi Bog nam pomagal iz rev, z nadlog in skerbi; Bog pa vidi, da časno premoženje bi nas od Boga odvernilo, ali da bi brezskerbni pozabili na svojo pravo srečo, ali ni prav, da nas Bog ne usliši? Ali prosimo od Boga zdravja v dolgi bolezni, in mu obljublamo v zdravju samo njemu služiti. Bog pa previdi, da bi ne živeli tako, kakor mu obljubujemo, ampak da bi se vdali pregrešnemu veselju in razuzdanju, kar bi nas vekomaj pogubilo; ali ni zopet prav, da naše molitve ne usliši?

Ali oče in mati tako serčno prosita za svojega morebiti edinega otroka, ki bi bil upanje njih življenja, naslednik njih premoženja, veselje njih starosti, in ga je zdaj božja roka na smertno posteljo položila. Bog pa vidi, da bi pozneje iz tega otroka nič prida ne bilo, da bi odrastel ne hodil po potu pravice, ampak staršem in drugim žalost in težko vest delal, se naposled še vekomaj pogubil; ali ni zopet tukaj prav, ko Bog molitve takih staršev ne usliši?

Vidite toraj, da ljubi Bog naših molitev velikokrat tudi zato ne usliši, ker nas močno ljubi, in nam noče dodeliti, česar ga v svoji slepoti in kratkovidnosti prosimo. Zatoraj sklenimo za naprej prav za prav le v Jezusovem imenu moliti, to je naj poprej le dušnih reči za večno zveličanje prositi, ker vse drugo nam bo brez naših prošenj priverženo, kakor Jezus sam pravi: „Iščite narpoprej božjega kraljestva in njegove pravice in vse drugo vam bo naverženo!“

S k l e p.

Ljubi moji! ako prosimo za dušne potrebe narprej in potem še le za telesne in posvetne; ako prosimo čistega ali vsaj spokorjenega serca, ako prosimo ponižno in stanovitno, ako prosimo, kar nam služi za našo pravo večno srečo, — oh verjamite mi: Bog nas bo uslišal; ako pozabi tudi mati svojega dojenčka, Oče nebeški nas zabil ne bo! S sveto Terezijo želim stati na nar višji gori celega sveta in z nje klicati vsem ljudem: „Molite, molite, molite.“ Kar koli prosite Očeta nebeškega v imenu Jezusovem, vam bo dal. Amen.

Pridiga za praznik vnebohoda Jezusa Kristusa.

(Kaj kristjan danes občuti? Gov. A. P.)

„In Gospod Jezus, ko jim je bil izgovoril, je bil v nebo vzet, in sedi na desnici božji.“ Mark. 16, 19.

V v o d.

Lep čas, poln svetih skrivnost iz življenja Zveličarja našega je pretekel. V Betlehemu v hlevcu rojenega so angeli oznanovali in mu hvalo peli; pastirci so prišli in ga molili. V tempelju Jeruzalemskem ga je stari Simeon v naročje sprejel, in ga luč v razsvetljenje nevernikov in čast Izraelskega ljudstva napovedal. Modri iz Jutrovega, po zvezdi napeljeni so prišli, ga molili in obdarovali. Ko je 12 let star v Jeruzalemskem tempelju bil med učenci, so se vsi nad njegovim umom in njegovo modrostjo čudili. Potem je kakor nar veči prerok in učenik sam očitno učiti začel, delal čudeže in druge božje dela, in se Sinu božjega skazal. Od sovražnikov svojih preganjan je terpel in umerl za grehe sveta, je bil v grob položen, in je od smerti ustal; se je večkrat svojim učencom prikazal, in jih pripravljajl za imenitni poklic, v kar jih je odločil. Spomin vsega tega, spomin opomnjenih svetih, zveličanskih skrivnost smo že obhajali — in danes ga vidimo v duhu vprico njegovih nčencov proti nebu vzhajati. Svet je odrešen, imenitno delo, na ktero je človeštvo 4000 let čakalo,

je dopolnjeno, namen, iz katerega je na zemljo prišel, je dosežen; zato je šel k svojemu Očetu nazaj, pri katerem je vekomaj bil. Slovo jemati in ločiti se od dobrega prijatla, človeku vselej zlo k sercu gre; zatoraj tudi danes serce kristjana posebni občutljivi navdajajo; naš nar boljši prijatelj, naš nar večji dobrotnik, naš odrešenik in zveličar, naš Gospod in naš Bog je šel k svojemu Očetu nazaj, in ga tukaj na zemlji zdaj pred vidili ne bomo, kakor ko pride z veliko oblastjo in častjo soditi žive in mrtve. Tega se danes spominjamo; kaj toraj danes laše serce občuti? 1. Veselje, ker je Jezus šel k svojemu Očetu nazaj; 2. britkost, ker nas je zapustil, in 3. upanje, ker ga enkrat spet viditi upamo. Od tega danes kaj več; pripravite se!

Razlaga.

1. Velikrat je veselje, če bolnik po dolgi, hudi bolezni umerje, da je rešen svojega terpljenja in plačilo svoje pobožnosti in pravičnosti prejme. Toliko bolj se moramo danes veseliti, ko je naš božji zveličar po hudem, 33letnem terpljenju v nebeško veselje šel, in zdaj na desnici svojega vsegamogočnega Očeta sedi. Njegovo celo življenje na zemlji je bilo vedno terpljenje. V hlevcu je Sin božji na svet prišel, in jasli so bile njegova zibel. Koliko je moral terpeti od svojih hudobnih sovražnikov, kateri so ga od rojstva do smerti na križu preganjali! Koliko je moral terpeti od hinavskih farizejev in nevernih Judov! Koliko je moral terpeti zavolj grehov celega sveta! Koliko je terpel na oljski gori, koliko pri gajzlanju prestal, kakšne bolečine na križu občutil! In glej, vse to terpljenje je prešlo, Gospod je premagal svoje sovražnike, je premagal smert in pekel! On, katerega je svet zavergel, ki je zapuščen od Boga in sveta med nebom in zemljo na križu visel, je nehvaležno zemljo zapustil, in je šel v nebesa, ter bo le tedaj, ko pride soditi pravične in grešnike, zopet prišel. Prevzel je spet veličastvo, ki mu je pripravljeno vekomaj. Zdaj kraljuje na desnici Očeta vsegamogočnega; pred njim leže na obrazih vsi kori angelov in nebeških duhov, in mu neprenehoma čast dajejo; njega molijo vsi svetniki in izvoljeni božji; pred njegovim obličjem se trese zemlja in svet, in

blisk in grom sta mu pokorna; on je gospod življenja in smrti, nebes in pekla; pred njim trepečejo in se v prahu zvijajo vse stvari! Tako visoko je povzdignjen v nebesih zdaj tisti, ki ga je bila hudobija Judov na križ pribila. „Kdor se povišuje, bo ponižan; kdor se ponižuje, bo povišan.“ Judje so se poviševali nad Sina božjega, zatoraj jih je zadelo, in razkropljeni so po vseh krajih zemlje. Kristus naš Gospod se je čez vse ponižal, s trona svojega božjega veličastva do sramotnega križa. Zatoraj je tako visoko povzdignjen nad vse stvari, nad vse mogočne in oblastnike zemlje nad kerubime in Serafime. Toraj se veselimo današnji dan, ko je naš Gospod, naš odrešenik in zveličar tako visoko povzdignjen bil, ker je on, ki je zdaj tako poveličan, naš brat, človek postal, nam v vsem enak zunaj greha. Veselimo se ž njim, ker se v nebesih zdaj veseli, ker je tudi on jokal z jokajočimi, in z žalostnimi usmiljenje imel, ker je njegovega veličastva deležnim biti tudi nam namenjeno.

2. Naše življenje greni misel na smert, rožo obdaja ternje, vsa posvetna sreča je nestanovitna, vsemu časnemu veselju je tudi primešana žalost, bolečina in nesreča pridružena, popolne sreče, popolnega veselja na svetu najti ni. Tako se meša tudi v veselje današnjega praznika mila žalost, da je odšel naš zveličar. Če se ozremo na Oljsko goro, bomo lahko spoznali, od kod ta britkost in mila žalost. Ko je zveličar pred njimi proti nebu se vzdignil, in ga oblak njih očem odtegnil, so stali vsi žalostni, vsi pobiti in prestrašeni, in z milim pogledom, s solznimi očmi proti nebu se ozirali, ker njih prijatelj in učenik, njih gospod, odrešenik in Bog, ktereга so ljubili iz vsega svojega serca, ki jih je v aposteljne izvolil, jih tako krotko in ljubeznivo učil, ki jim je pri zadnji večerji clo noge umival, in svoje presveto Telo in Kri jim zaužiti dal, ki so se njegovega ustajenja tolikanj veselili, on je zdej na enkrat spred njih oči proti nebu zginil, brez upanja, da bi ga še kdej na zemlji vidili. Kakor otroci na grobu svojih staršev so se revne, zapuščene sirote čutili, zasramovali, preganjali in martrali jih bojo njih sovražniki. Življenje se jim je zdelo težava, zemlja puščava, in smert nar večja dobrotā. — Svoje ljube učence potolažiti, jim pošlje Jezus dva

angela z nebes, ktera jim rečeta: „Možjé Galilejski! kaj stojite in gledate v nebo? Ta Jezus, kateri je bil vzet od vas v nebo, bo spet prišel, kakor ste ga vidili iti v nebo.“ Potolaženi s tem poročilom so se učenci v Jeruzalem vernili, scer žalostni, pa vsi v božjo voljo vdani, in z veselim upanjem, da bodo Tolažnika sv. Duha prejeli, katerega jim je bil Gospod obljubil.

In tako, moji kristjani! stojimo tudi mi danes v svojih mislih na Oljski gori, in se milo proti nebu oziramo, kamor je Gospod odšel. Tudi našim očem je zginil, tudi mi smo revne, zapuščene sirote na zemlji. On, naš Bog in Gospod, je šel k svojemu Očetu; mi pa še moramo živeti v ti dolini solz, moramo potovati po ternjevi stezi proti nebesom, moramo še terpeti, še vojskovati se zoper greh, zoper svet in pekel, dokler bo tudi naša ura odbila, o kateri bomo zemljo zapustili, in pot v dolgo večnost nastopili. Oh, kdo nam more povedati, kdo nam more biti porok, da pojdemo k Očetu, kedar se ločimo od tega sveta? Kdo more reči, kdo si je gotov, da bi mu smert namesto nebeških, peklenskih vrat ne odperla? In kdo more reči, da niso ravno tisti v nar veči nevarnosti večnega pogubljenja, kateri na to nar manj mislijo, kateri se tega nar manj bojé, ktere to nar manj skerbi, in torej brez strahú v svojih zastaranih, grešnih navadah živé in ostanejo? „Če bo pravični komaj zveličan, kako bo grešnik obstal?“ pravi sv. pismo. Ja britkost nas vse opasti mora, če pomislimo, da je Jezus šel v nebesa, zraven pa ne zabimo, da tudi mi pojdemo iz tega sveta. Kje namreč je človek, kateri bi reči mogel, da brez vsega greha popolnoma čisto živi? „V grehih smo spočeti in v grehih rojeni“, pravi David; in kdo tudi pozneji brez vsega greha ostane? Zatoraj, ljubi moji! se trudimo in si prizadevajmo, dokler čas milosti božje imamo, da enkrat srečno v Bogu umerjemo. Rože zvenejo, listje odpade, drevesa opešajo in strohné, spomlad mine, mladost se postara, starost umerje, truplo se v prah spremeni — le duša človekova ne zgine in ne umerje, ampak vekomaj naprej živi ali v nebesih ali pa v peklú. Zatorej, kristjani! molimo in si za vso resnico prizadevajmo, da nas naša smert pelje v nebesa, in ne v pekel. Spomnimo se povsod in vselej imenitne

resnice: „Kaj bo človeku pomagalo, ako celi svet pridobi?“ In kaj bo škodovalo človeku, ako tudi vse na svetu zgubi, svojo dušo pa pogubljenja reši in zveliča?

3. Kakor pa za zimo ljuba spomlad nastane, kakor iz strohnelega semena novo steblo, iz mertvih trupel novo življenje požene; tako tudi iz britkosti novo veselje, iz britkega žalovanja veselo upanje vstaja. Ali je vse drugo zgubljeno, nam vendar le upanje ostane, da nismo zapuščeni. Akoravno je naš zveličar zemljo zapustil, je on le šel v hišo svojega Očeta prebivališče pripravljat. On sam je rekel: „V hiši mojega Očeta je veliko prebivališč. Grem, da tudi vam mesto pripravim. Tudi vi imate zdaj sicer žalost; pa spet vas bom vidil, in vaše serce se bo veselilo, in vašega veselja vam ne bo nihče odvzel. Bom spet prišel in vas bom k sebi vzel, da bote tudi vi tam, kjer sem jaz.“ Naš zveličar je toraj le pred nami šel v nebesa, nam pot pokazat, po kateri naj tudi mi za njim pridemo. On je še vedno naš srednik, in se daruje in prosi za nas neprenehoma pred tronom božjim. On nam je na nevarni poti življenja angele svoje poslal, da nas vodijo in varujejo; on je svoje aposteljne in učence, ter njih naslednike, škofo in mašnike nam zapustil, in jim ravno to oblast dal, katero je sam imel. „Kakor je Oče mene poslal, je rekel, tako jaz vas pošljem.“ On jim je zapovedal, slabosti in grehe ljudi zdraviti, vse voditi in vižati na poti k nebesom. On jim je zapovedal, vsem narodom sveto evangelje oznanovati, da bi vsi v njega verovali in zveličani bili. Ja nikar ne žalujmo, da se je Jezus našim telesnim očem umaknil; ker on je še vedno med nami s svojo gnado, s svojo pomočjo, med nami pričujoč v skrivnosti naj svetejšega zakramenta, da naše prošnje in molitve posluša in uslišuje. In enkrat ga bomo spet vidili — vidili veliki dan, ko nas bo vse skupaj k sodbi poklical. Tako iz britke žalosti sije veselo upanje.

Nekdaj se je Elija v ognjenem vozu proti nebu peljal; telo presvete device Marije je iz groba zginilo, in po bogoljubni veri kristjanov bilo v nebo vzeto; sv. Anton je dušo svetega Pavla puščavnika, spremljevano od trum angelov, prerokov in apostelnov vidil proti nebu plavati. Tako se bo enkrat

tudi naša duša proti nebu povzdignila, ako pobožno in bogaboječe živimo. Zatoraj kviško serca! Za nebesa smo poklicani, ne za pekel; toda na izvoljo nam je dano; kar si bomo zvolili, bomo imeli. Svet in njegovo veselovanje, bogatenje in častenje, greh in njegova slast nam utegne sicer tukej kratko, prijetno življenje napraviti, tam pa nezmerno, večno terpljenje. Vera in pobožno življenje, pravičnost in potrebno vojskovanje nas bo sicer dosti truda in prizadevanja, terpljenja in preganjanja stalo, tamkej pa nas čaka zato večno veselje. Zatorej delajmo si silo, prizadevajmo in vojskujmo se stanovitno, terpimo zdaj z Jezusom, potem bomo tudi enkrat v last dobili tiste prebivališča, ktere nam je obljubil pripraviti pri svojem Očetu.

S k l e p.

Tako tedaj, preljubi kristjani! veselje, britkost in upanje navdaja danes naše serca; veselje, ker je Kristus Gospod po grenkem terpljenju šel v večno veselje; britkost, ker vidimo, da smo zapuščene sirote; upanje, ker je Kristus nevidama vedno pri nas, in bomo enkrat z njim spet popolaoma združeni. Posnemajmo Kristusa zdaj v življenju, tako bomo kdaj tudi z njim povišani v nebesih. Brez vojske ni zmage, brez zmage ni krone, brez zasluženja ni plačila, brez ternja ni rože, brez terpljenja ni veselja. Trudimo se v duhu, besedi in djanju za nebesa; ločimo se od tega, kar je posvetnega, in iščimo le tega, kar je zgoraj, da nas bo Gospod kdaj k sebi vzel. — Ti pa, o naš božji zveličar! kateri si se danesnji dan vpričo svojih učencov častitljivo proti nebu povzdignil in se zdaj na desnici svojega nebeškega Očeta znajdeš, dodeli tudi nam gnado, da bo že tukaj na zemlji naše serce le pri tebi v nebesih, in da bomo po smerti s tebo v nebesih vekomaj združeni! Amen.

Pridiga za 6. nedeljo po velikinoči.

(Aposteljni so od Kristusa pričevali; gov. M. H.)

„Pa tudi vi bote pričevali, ker ste od začetka pri meni.“ Jan. 15, 27.

V v o d.

Jezus je svojim apostelnom sv. Duha obljubil poslati; ta bode nje in skoz nje celi svet prepričal, da je Jezus Sin božji in Odrešenik sveta, in da so vsi njegovi nauki resnica božja. Od sv. Duha razsvetljeni bote tudi vi od mene pričevali in oznanovali, kar ste od mene slišali in vidili. Vi bode te ljudem sv. evangelje, nauk odrešenja in zveličanja nosili; pa za to neizrečeno dobroto svet vam ne bode hvale vedel: „iz shodnic vas bodo devali: ura clo pride, da bo vsak, kateri vas umori, menil, da Bogu službo stori.“ To vam (poprej) povem, da se ne pohujšate, in kader ura terpljenja pride, mojih besed spominjajte se.“

Kako se je ta beseda izpolnila in „kako so apostelni pred celim svetom Jezusu pričali — kažem v današnji pridigi.

Razlaga.

Binkoštni praznik se je spolnila obljuba Jezusova — v podobi ognjenih jezikov je prišel sv. Duh v apostelne, jih razsvetil in poterdil, da so znali in zamogli, Jezusov nauk vsem ljudstvu oznanovati. Sv. Peter je bil prvi, ki je v Jeruzalemu iz vseh krajev zbranim Judom pridigoval, da je Jezus Nacarenski križani obljubljeni zveličar, in glej čudo sv. Duha, vsi, ki ga poslušajo, ga slišijo v svojem jeziku govoriti. S Petrom vred oznanujejo tudi uni apostelni po Jeruzalemu Jezusa, delajo čudeže, da število kristjanov vsak dan raste. Zastonj jim viši duhovni prepovedujejo, Jezusa pridigati, zastonj jih v ječo veržejo in v železje devajo; apostelni jim odgovorijo: „Sami sodite, ali je prav, ljudem bolj bogati, kakor Bogu.“ Iz Jeruzalema pregnani se podajo križem sveta, se razkropijo po vseh deželah, oznanujejo Jezusa, kerščujejo, postavljajo škofe in mašnike, in sv. cerkev Kristusova se širi po celem svetu.

Kar učijo, poterdujejo s svojim življenjem — razun sv. Janeza, ki je bil na otok Patmos zagnan in je tam umerl, razun njega so vsi apostelni svojo kri za Jezusa prelili. Jakobu, Janezovemu bratu, je bla na besedo kralja Herodeža Agripa glava odsekana; mlajši Jakop je bil prvi Jeruzalemski škof, iz verh tempeljna potisnjen in s kamenjem ubit. Filip je bil v Hirapoli umorjen. Judas Tadej in Simon Kananitarski sta bla v Persiji mučena; sv. Tomaža so v daljni Indiji molikovavci s sulicami predbodli in ubili. Jerneju so v Armeniji kožo oderli, in sv. Matevža, ki je pri černih zamorcih škof bil, je ajdovsk knez med sv. mešo ubil. Peter je gnado imel, kakor njegov Gospod križan biti, toda z doli visečo glavo; tisti den in v tistem mestu Rimu je tudi sv. Pavlu bla glava odsekana. Petrov brat Andrej je v Ahaji tudi na križu umerl.

Kristjani! to je bilo tisto pričevanje, ki so ga apostelni od Jezusa dajali, Jezusa so z ustmi pridigali, pa tudi še s celim življenjem in kervavo smertjo oznanovali. Tudi mi imamo Jezusu in njegovi veri pričevati z besedo in z djanjem. Časi so se spreobrnili in v naših deželah se zavoljo vere noben ne preganja in ob življenje ne pride; ali priložnosti se nam vsak den podajajo, svoji sv. veri pričevati z besedo in z djanjem. Ti prideš med ljudi, kateri sami nobene vere nimajo, z božjimi rečmi si norca delajo, in trobijo prazne kvante, ki so jih od novih nevernikov slišali; prijatel kaži svojo zvestobo do svoje sv. katoliške cerkve in pričuj Jezusu, za kterege so apostelni in tavžent in tavžent marternikov svojo kri prelili. Pričuj svoji veri posebno z lepim keršanskim življenjem. Opravljaj svojo molitev pobožno in goreče, ne sramuj se pred sv. zakramentom svojih kolen prikloniti, ali pred sv. križem, ali pri zvonenu svojo glavo odkriti, opravljaj zvesto dela sv. vere, bodi milostljiv do ubogih, prizanesljiv vsem, ki te žalijo, dobrotljiv, kjer le priložnosti imaš; bodi zvest v svojem stanu, čist, pošten v celem obnašanju, naj celo tvoje djanje in nehanje sv. keršansko vero oznanuje, derži zapovedi sv. cerkve, naj se sveti luč tvojega lepega življenja povsod, in ako Jezusu z ustmi in življenjem pričuješ, bode tudi on tebe pred svojimi angelci v nebesih za svojega spoznal.

Lepo je brati od Habsburškega grofa Rudolfa, kako ponižno je Jezusu v presvetem zakramentu pričevanje dal. Žlahtni grof enkrat po cesti jezdi; tukaj ga sreča duhovnik, kateri sv. rešnje telo k bolniku nosi. Ko ga Rudolf zagleda, zleze s konja, in primora duhovnika, da on na konja sede, žlahtni grof ga za uzdo do hiše pelja, kjer je bolnik bil. Ko je bolnik s svetimi zakramenti oskerbljen bil, duhovnik Rudolfu lepo zahvali se. Grof pa noče konja nazaj vzeti: Nisem vreden, pravi, se vsesti na konja, ki je mojega Boga in zveličarja v rešnjem telesu nosil. Tako reče in konja duhovniku za službo bolnikov daruje. Ta grof Rudolf je bil tisti, ki je bil potlej za rimskega cesarja izvoljen; bode že okoli 600 let — nja vnuki so naši Avstrijski cesarji.

Kristjani! kako vam dopada ta žlahtni gospod, ki je Jezusu v rešnjem telesu tako čast spričeval; kaj pravite od tistih ljudi, ki se naše dni sramujejo, pred sv. rešnjim telesom svoje kolena priklanjati ali clo svojo prazno glavo odkrivati. Da tudi slišite, kako tudi v naših časih imenitni gospodi Jezusu znajo spričevati, poslušajte še tole: God čistega spočetja device Marije, v adventu predlanskem je bilo lepo toplo popoldne, in po ulicah na Dunaju je bilo vse živo ljudi, ki so se sprehajali. V neki široki ulici, kjer je bilo naj več ljudi, zazvonklja zvonček in duhovnik nese sv. rešnje telo nekemu bolniku. Ljudi hodijo svoje pote, le malokteri je, ki se odkrije ali poklekne. Prileti lepa kočija, v njej sedi žlahten lep mladeneč. Mladeneč duhovnika z rešnjim telesom zagledati, skoči iz kočije, si lepo glavo odkrije in pohlevno na tla poklekne, dokler duhovnik memo pride. Potlej gre ponižno za rešnim telesom do hiše, kjer je bolnik bil. Kdo pa je bil ta žlahtni mladeneč take goreče ponižne vere? Bil je vnuk cesarja Rudolfa, naš ljubeznivi cesar Franc Jožef. Dva mesenca potlej se je cesar Jožef Franc opoldne po Dunaju sprehajal, kar mu odzadja strašen človek ostro nabrušen nož v zatovec zasedi, pa nikar smertno ga ne zadene. Kdo je pa bil, ki je ljubega cesarja smerti otel? Vsi njegovi pridni vojaki bi mu ne bili mogli pomagati: resnično ga je tisti, kteremu je Franc Jožef čast skazal v rešnjem telesu, Bog ga je ohranil.

S k l e p.

Pričuj Bogu tukaj in Bog bo tudi pričeval tebi, tukaj pred ljudmi in tamkaj pred angelci svojimi! Amen.

Pridiga za binkoštno nedeljo.

(Posvečujoča gnada božja; gov. †)

„Ljubezen, to je: gnada božja je v naših srcih razlita skoz sv. Duha, kateri nam je dan.“ Rim. 5.

V v o d.

Bog Oče nas je stvaril, Bog Sin nas je odrešil, in sv. Duh nas je posvetil; tako so nas naši keršanski starši že doma učili, ko smo še čisto majhni otroci bili. To je bil prvi keršanski nauk za nas. Ali že v tem kratkem nauku je neizrečeno veliko zapopadeno. Te kratke besede nam povejo: koliko ljubezen in milost nam slabim, pozemeljskim stvarem skazuje naš neskončno dobrotljivi, trojedini Bog! — Bog Oče nas je stvaril; Bog Oče nam da življenje, zdravje, živež in vse. Po smerti nam pa hoče nebeško krono podati, ako zdaj na tem svetu po njegovi sveti volji živimo. Bog Sin je nebesa zapustil in prišel k nam v dolino solz in terpljenja; učil nas je pravi pot v nebeško domačijo, iskal je zvesto in skerbno, kar je bilo zgubljenega. Zadnič je tudi svojo kri prelił, svoje življenje je dal za nas. „In veče ljubezni ni, ako kdo življenje da za svoje brate“, tako On pravi. Če vse to premislimo in si prav k sercu vzamemo to neskončno veliko ljubezen božjo proti nam, moramo tudi mi s kraljevim prerokom izdihniti, rekoč: „O Gospod! kaj je človek, da se njega spomniš, ali sin človekov, da ga tako obiščeš?“ (Ps. 8.) „O Gospod! kaj je človek, da se njemu spoznati daš, ali sin človekov, da ga tako počastiš?“ (Ps. 143.) Velike so pa tudi dobrote, ki nam jih skazuje tretja božja persona, troštar sveti Duh. In glejte! ravno danes obhajamo veseli spomin tistega dneva, na katerem je prišel sv. Duh iz nebes nad učence Gospodove in jih je napolnil s svojimi nebeškimi darimi. Že je bil deseti dan, kar so apostelni in učenci Jezusovi skupaj zbrani Boga molili in čakali na prihod Tistega, ktereга

jim je Jezus obljubil poslati: kar na enkrat — bilo je pred poldan okoli devete ure — iz nebes pride velik šum, kakor da bi silni vihar potegnil bil nad tisto hišo, v kateri so apostelni Gospodovi zbrani bili. Hiša se potrese in ognjeni jeziki se spustijo nad glavo vsakega apostelna, in vsi so bili s svetim Duhom napolnjeni. In glejte! kako velike darove so od Njega prejeli. Sv. Duh je njih pamet razsvetil, da so vse nauke Jezusove dobro spoznali in zastopili; sv. Duh je njih voljo poterdil k vsemu dobremu; dal jim je serčnost, Jezusovo vero brez strahu oznanovati po celem svetu; dal jim je tudi moč, čudeže delati in pluje jezike govoriti, kakor nam sveto pismo pripoveduje. To so bile velike dobrote, ki so jih današnji praznik učenci Jezusovi od sv. Duha prejeli. Ali glejte, ljubi kristjani! ne samo apostelni in učenci Jezusovi, tudi mi smo že od ravno tega sv. Duha velike gnade, velike darove prejeli. Sv. Duh je tudi za nas velike dobrote prinesel iz nebes. Sv. Duh nas posvečuje, nas je v božje otroke spremenil in za dediče nebeškega kraljestva storil. Pri sv. kerstu se je to zgodilo. Tamkej je sv. Duh našo dušo oblekel z lepim, svetlim oblačilom posvečujoče gnade božje. Posvečujoča gnada božja pa, to je tisti neprecenljivi zaklad, ki je več vreden, kakor celi svet; to je tisti imenitni dar, ki smo ga tudi mi vsi prejeli od sv. Duha. —

Da bote, ljubi kristjani! spoznali visoko vrednost tega darú, da bote spoznali, koliko dobrega nam iz posvečujoče gnade božje izvira, in da si bote tudi prizadevali, ta dar posvečujoče gnade božje zvesto, zvesto varovati, vam hočem danes od imenitnosti posvečujoče gnade božje govoriti. — Ti pa, sv. Duh! ki si današnji dan prišel nad učence Gospodove, pridi tudi v moje revno sercel! Duh resnice in nebeškega razsvetljenja! razsveti tudi mene in moje poslušavce, in daj nam k temu premišljevanju svojo nebeško pomoč! —

Razlaga.

„Posvečujoča gnada božja je prvi in nar imenitniši dar med vsemi darmi, ki od Boga pridejo“, tako sveti Bonaventura govori. In zares! nobena reč ni tako imenitna in tolike

vrednosti, kakor je gnada božja. Ona podeli a) naši duši prečudno lepoto; gnada božja nas b) povzdigne k neizrečeno visoki časti; gnada božja nam c) podeli ljubezen in prijaznost z nebeškim Očetom; gnada božja nas d) obogati z dobrimi deli in lepimi čednostmi, ki so večnega plačila vredne in gnada božja nam do nebeškega kraljestva pravico da. —

a) Posvečujoča gnada božja naši duši prečudno lepoto podeli. Sveta vera nas uči, da posvečujoča gnada božja človeško dušo tudi božje nature deležno stori. Sv. apostel Peter govori: „Vsa njegova božja moč, která življenju in pobožnosti služi, nam je podeljena skoz Jezusa, po katerem nam je nar večje in nar imenitniše obljube storil, da bi vi božje nature deležni postali.“ (I. Petr. 1, 3.) Ako pa človeška duša skoz posvečujočo gnado same božje nature nekoliko deležna postane, katero Bog, izvir vse lepote, od vekomaj na sebi ima, o kristjani! kako prečudno lepa mora tedaj človeška duša biti, kader jo sam nebeški Oče z lepoto od svoje lepote, z lučjo od svoje luči, s svetlim oblačilom svoje posvečujoče gnade ogerne! Ali s svojimi telesnimi očmi nismo v stanu, te nebeške lepote gledati. Dokler na tem svetu živimo, te dušne lepote popolnoma zapopadli nikdar ne bomo. Le v slabih podobah znamo govoriti od tiste lepote, ki jo posvečujoča gnada božja človeški duši podeli. Veliko lepih reči na tem svetu vidimo, katerih lepote se človeško oko nikdar zadosti ne nagleda. Lepo je gledati, kader se v spomladanskem času cela natura k novemu življenju zbudi, kako se hoste z novim zelenjem oblačijo, kako sadne drevesa lepo zopet cvetijo, kako se žitne polja in vinske gorice prijazno ozelenijo, kako zlahtne rožice po vertih in pisanih travnikih človeško oko razveseljujejo! Lepo je gledati svetle zvezdice, ki nam na ponočnem nebu veselo miglajo in nas z nebes tako prijazno pozdravljajo! Lepo je gledati sreberno luno, ki na jasnem ponočnem nebu veličastno plava, človeško dušo pa milo vabi, v ponočni tihoti nebeške reči premišljevati. Lepo je gledati rumeno sonce, kader zgodaj v jutro izzagor prisija in s svojimi svetlimi žarki hribe in doline tako zlati! Lepo je gledati kraljeve poslopja, v katerih se vse od zlata in srebra, od zlahtnih kamnov in biserov prečudno bliši! Lepo je gledati zalo,

mlado kraljico, ki iz svoje kraljeve izbe stopi, in v belem oblačilu, s cvetečimi rožicami ovenčana, zlato krono na glavi svojemu kraljevemu ženinu naproti gre! Ali kaj so vse te lepote proti eni duši, ki se v gnadi božji znajde? — Nič! clo nič! — Vsa lepota celega sveta je le slaba senca proti tisti lepoti, ki jo človeška duša ima, kader se v gnadi božji znajde! Kar je goreča lampica proti svetlemu soncu, to je vsa posvetna lepota proti tisti lepoti, ki jo gnada božja človeški duši podeli! „Kako lepa si prijateljica moja!“ tako sam nebeški Oče tako dušo veselo pozdravlja.

Kdo zamore tisto lepoto, tisto veličast in slavo zapopasti, ktero zdaj Jezus Kristus, tamkej na desnici svojega nebeskega Očeta zauživa! Angeli in svetniki se njegove prečudne lepote in veličasti ne morejo nagledati. In čudite se zdaj, preljubi moji! nad lepoto človeške duše, ki se v gnadi božji znajde; zakaj taka duša je podobna tistemu veličastnemu kralju, podobna je samemu Jezusu, ki zdaj tamkaj v nebesih kraljuje! Sveti apostel Pavl nas tega zagotovi, ker pravi: „Bog je duši odločil, da bi podobi njegovega Sina enaka postala.“ (Rim. 8, 21.) Ali Bogu bodi potoženo, kako slepo in nespametno pa dandanašni kristjani ravnajo! Na minljivo lepoto strohljivega trupla, na minljivo, telesno lepoto, ki od danes do jutri terpi, toliko gledajo, se tako nespametno v tisto zaljubijo; na tisto dušno lepoto pa, ki bo vekomaj cvetela, na tisto lepoto, ki je lepota čez vse lepote, pa čisto nič ne porajtajo! — Oh to je slepota dandanašnih časov, ki je vredna grenkih, kervavih solz! In kako je pa kaj z nami, ljubi poslušavci! ali ne bomo zana-prej to lepoto, ki jo gnada božja naši duši podeli, bolj obrajtali, bolj ljubili, kakor vse druge lepote, ki jih ta goljufni svet toliko obrajta, tako visoko ceni! Ako smo v gnadi božji; ali se ne bomo zvesto, zvesto varvali, da tega neprecenljivega zaklada ne zgubimo, da te prečudne dušne lepote ne napravimo! O ja, vse hočemo rajši zgubiti, vse rajši preterpeti, kakor smertni greh storiti in tako posvečujočo gnado božjo zapraviti! —

b) Posvečujoča gnada božja pa človeško dušo tudi k neizrečeno visoki časti in imenitnosti povzdigne. — Visoko čast, imenitnost in slavo ima posvetni kralj ali cesar

Vse mu je pokorno, vse se mu priklanja, vse ga visoko časti. Kakor luna med zvezdami se tudi posvetni kralj v sredi med svojimi služabniki veličastno blišči. Pa vsa čast in visokost posvetnega kralja je slaba senca proti tisti časti, visokosti in imenitnosti, katero posvečujoča gnada človeški duši podeli. Človek, kateri je v gnadi božji, je otrok božji, je kraljev sin, kraljeva hči Očeta nebeškega, je dedič tistega kraljestva, tistega večnega veselja, ki ga je Bog svojim izvoljenim v nebesih pripravil. Človek, kateri je v gnadi božji, je v zlahti z nebeškimi angeli in svetniki, je že zapisan v srečno število izvoljenih božjih prijatlov. Duša, ki je z oblačilom gnade božje oblečena, je kraljeva nevesta kraljevega ženina Jezusa, je že v sveti, sladki ljubezni zaročena temu čistemu, nebeškemu ženinu! O kristjani! premislite zdaj: koliko čast, visokost in slavo posvečujoča gnada človeški duši podeli! Nobena čast tega sveta se s to častjo primeriti ne da. —

Tebi se morebiti na tem svetu prav slabo godi. Ljubi kristjan! ti si morebiti samo ubog, reven hlapec na kmetih, ti si morebiti za zadnjo deklo pri hiši, ti si morebiti samo reven pastirček, ki te nobeden človek kaj ne obraja. Tebe morebiti ubožstvo in velika revšina tare, košček črnega kruha je tvoj živež, merzla voda je tvoja pijača, revna bajtica je tvoje prebivališče, slaba, lozna obleka tvoje truplo pokriva, ti živiš na tem svetu malo poznan, na tebe nobeden veliko ne pogleda, tebe nobeden ne spoštuje, nobeden na tebe ne misli, nobeden od tebe ne govori; alj boš pa zategadelj žalosten in maloserčen? ali boš zategadelj nezadovoljen s svojim nizkim stanom, s svojo veliko revšino? Bodi potolažen, ljubi brat! ljuba sestra moja! Nekaj prav veselega ti imam povedati. Glej, ako si le v gnadi božji, moj kristjan! ako le gnada božja tvojo dušo zaljša; takrat si, duša moja! zadosti lepa, zadosti imenitna, zadosti bogata pred božjim obličjem; takrat ima tvoja duša toliko čast, visokost in imenitnost, da ti ona vse grenkosti tvojega življenja lahko posladi, da ti vse težave in reve tvojega stanu prečudno polajša. Keršanska duša! dokler se ti v gnadi božji znajdeš, nisi tako revna, malovredna in nizkega stanu, kakor morebiti sama pri sebi misliš; pred Bogom si ti imenitna, draga in visoko obrajtana. Pred angelci

in svetniki, pred celo nebeško tovaršijo prav veliko čast in spoštovanje imaš! In zares! slab, reven pastirček, ki je v gnadi božji, je pred Bogom veliko imenitniši, in njemu neizrečeno ljubši in prijetniši, kakor nar mogočnejši kralj tega sveta, kateri pa v gnadi božji ni! —

Ljubi kristjan! ako si tudi reven in slab, ako si tudi brez vsega posvetnega premoženja, ako tudi nobeden človek na tebe ne misli, od tebe ne govori, ako se le v gnadi božji znajdeš, znaš pa vendar z veselim sercom reči: Moj Bog, moji ljubi Oče v nebesih, On misli na mene, moj ljubeznivi nebeški Oče ne pozabi na mene, na svetlem oblačilu posvečujoče gnade me izmed tavžent in tavžent grešnikov dobro pozna. Njegovo milo oko z dopadanjem gleda na mene, moje ime izgovarja On pred angeli in svetniki, angelci in svetniki so moji brati, so moji prijatli, angelci in svetniki v nebesih od mene govorijo, z veseljem me na nevidno vižo spremljajo, z milim očesom v mene gledajo, priserčno in prijazno me k sebi vabijo! Moje ime je z zlatimi čerkami v nebeške bukve zapisano! Oh da ti tudi mi tako govoriti smeli! Oh da bi tudi mi visokost in imenitnost gnade božje toliko obrajtali, kakor jo je nekdanj že kraljica Ester visoko obrajtala. Vse, karkoli ta svet lepega, mogočnega in dobrega ima, vse to je nekdanj tudi kraljica Ester imela. Bila je čudno lepa, bila je prav modra in zvedena, bila je bogata, bila je od svojega kraljevega moža posebno ljubljena. Od vseh podložnikov je posebno spoštovana bila. Pa ona je bila dobra pobožna duša, ki je v gnadi božji živela. In ravno to je bogaboječo kraljico bolj veselilo, kakor vsa posvetna čast in slava, kakor bliščeča zlata krona, katero je na svoji glavi nosila. Zategadelj je večkrat tako le molila k svojemu Bogu; rekla je: „Ti dobro veš, o Bog! da se tvoja dekla nikoli ni razveselila, kakor le v Tebi, o Gospod!“ (Est. 14, 16.) S temi besedami je hotla reči: Vsa moja posvetna sreča in veličast' mi nobenega pravega veselja ne da; moje edino veselje je le to, da si ti, o Bog! moj ljubi oče! jaz pa tvoja ljuba hči, katero Ti po očetovo ljubiš in ji vse dobro deliš. Bolj srečna sem zategadelj, da tvojo ljubezen in gnado imam, kakor pa zavolj vse kraljeve

časti in mogočnosti. — Ja zares le gnada božja človeško dušo k naj višji časti povzdigne!

c) Posvečujoča gnada božja stori, da smo z Bogom sklenjeni, in da je sam Bog tudi nar ljubeznivši prijatelj naš. O kristjani! od tiste srečne ure v kateri smo posvečujočo gnado božjo prejeli, smo udje postali telesa Kristusovega; mi smo njegovi udi, On pa je glava naša. V Kristusu mi živimo, v njemu dihamo, ali prav za prav ne živimo več mi, ampak Kristus v nas živi. Gal. 2, 20. In Jezus sam pravi: „Kteri mene ljubi, tistega bom tudi jaz ljubil, in tudi moj Oče ga bo ljubil, in jaz in Oče bova prišla in pri njem prebivala.“ Jan. 14, 21. Tako smo tedaj z Bogom Očetom, z Jezusom in sv. Duhom čisto na tanko sklenjeni, kader se v gnadi božji znajdemo. Ker smo pa z Bogom tako tesno združeni, smo tedaj prijatli, pa tudi Bog je nar ljubši prijatelj naš. Oh koliko dobrega nam pa izvira tudi iz te svete prijaznosti! Kako velike pravice zadobimo skoz tisto v hiši našega Očeta nebeškega! Oj srečna duša! v vsaki zadevi, vsaki sili se lahko k Bogu oberneš, k njemu priteci, ki je nar milostljivši, nar zvestejši prijatelj tvoj! — Sv. Duh sam govori, da srečen je človek, ki je dobrega prijatla našel. „Kdor je zvestega prijatla našel, govori sv. Duh že v stari zavezi, je zaklad našel; zvestim prijatlom se nič ne da primeriti . . . zvesti prijatelj je zdravilo, ki življenje podeli“ — posladi. (Sir. 6, 14—16.) In duša moja! ki se v gnadi božji znajdeš, in samega Boga za svojega prijatla imaš; oh koliki studenci božjih dobrot in milosti ti bodo pritekli iz te svete prijaznosti! —

Je tvoje serce žalostno, priteci k Bogu, k svojemu prijatlu, in On te bo potolažil, On ti bo solze obrisal iz tvojih oči. Ako te vse sorte križi tlačijo in težave velike stiskajo, priteci k Bogu, k svojemu prijatlu, in On te bo pokrepčal, On ti bo tvoje križe polajšal, On ti bo pomagal, tvoje križe voljno nositi, On ti jih bo čisto odložil, kader bo to za dobro spoznal. Kader se znajdeš v sredi zapeljivega sveta, kader te slabi zgledi razujzdanih ljudi na budo in v greh napeljujejo, kader te valovi nevarnih hudih skušnjav obdajajo, kader si sam peklenski sovražnik na vso moč prizadeva, tebe v greh

zapeljati, tebe ob nar žlahtniši zaklad, ob gnado in ljubezen božjo pripraviti; o ne mudi se takrat predolgo, hitro priteci k Bogu, k svojemu zvestemu prijatlu, in On te bo poterdil zoper vse nevarnosti, zoper vse sovražnike tvoje duše, zoper vso zvijačo peklenškega satana; božja roka te bo vodila, njegova milost te bo branila, njegova pomoč in gnada te bo varovala, da ne padeš in se ne zgubiš! —

Otroci tega sveta se večkrat čudijo, da je nekteri človek v velikem terpljenju, pa tako poterpežljiv; v krivičnem preganjanju, pa tako miren in udan, v velikem siromaštvu in v pomanjkanju, pa vendar tako zadovoljen; v velikih nevarnostih in priložnostih do greha, pa vendar v dobrem, v čednosti tako stanoviten in nepremakljiv; v velikih stiskah, in vendar zmirom mirnega duha in veselega serca! O nespametni in na duši slepi ljudje, ki se vsemu temu čudite! Vi se ve da tega ne veste, da tak človek dobrega, zvestega, mogočnega prijatla ima na svoji strani, ki ga v vsaki sili podpira, ki ga v vsaki žalosti milo tolaži, ki ga na vseh njegovih potih ljubeznivo spremlja in skerbno varje, da se mu kaj žalega ne zgodi! In ta ljubeznivi njegov tovarš, ta zvesti njegov prijatelj je sam nebeški Oče, ki v njegovem sercu kraljuje in ga s svojo mogočno roko obvarje vsega hudega. Kakor že posvetni prijatli eden drugemu radi pomagajo, želje in prošnje eden drugega hitro izpolnujejo, tako tudi nebeški Oče z vsako dušo dela, ki se znajde v njegovi gnadi in prijaznosti. Jezus sam pravi: „Ako v meni ostanete in moje besede v vas ostanejo, prosite, karkoli hočete, in bote prejeli.“ Jan. 15, 7. In tako se zgodi, da „pravični, po besedah sv. Pavla, vse zamore skoz tistega, kteri ga poterdi.“ Fil. 4. Skoz posvečujočo gnado božjo smo tedaj na tanko z Bogom sklenjeni, smo božji prijatli, smo pa tudi božji otroci! O kolika tolažba je to za nas, koliko veselje, da smemo Boga svojega prijatla, svojega očeta imenovati, da smemo v vsaki potrebi k njemu klicati: Ljubi oče moj! pomagaj mi! saj sem otrok tvoj! Ljubi Oče! ti me ljubiš, ti mi dobro želiš, brez tvoje volje se nič ne zgodi! Tebe ljubim tudi jaz, v tebe zaupam, v življenju in smerti se tebi cisto izročim! O kristjani! kdo zamore tedaj srečo tiste duše zapopasti, ki se v gnadi in prijaznosti božji znajde! —

d) Poslušajte in pa čudite se, ljubi moji! koliko dobrega nam še pa tudi na drugi strani iz posvečujoče gnade božje izvira! Posvečujoča gnada božja nas tudi dela sila bogate; ona nas stori neskončnega zasluženja Jezusovega, zasluženja Marije device, zasluženja vseh drugih svetnikov in svetnic deležne; nas deležne stori vsega dobrega, vsega lepega, vsega svetega, karkoli se po celi katoliški cerkvi stori in opravlja. Posvečujoča gnada pa tudi našim lastnim delom zasluženje dá za večno življenje; posvečujoča gnada nam da pravico do nebes! —

V stanu posvečujoče gnade smo udje duhovnega telesa, katerega glava je Kristus sam. Kakor pa glava vse ude na telesu viža in jim življenje da, tako nas tudi Kristus — naša glava — viža in vlada po svojih naukih, po svoji postavi; nas živi s svojim nebeškim kruhom, s svojim lastnim telesom nas preživlja, ki smo njegovi udi; nas pa tudi vsega tega deležne stori, karkoli je terpel in prestal za nas. Neskončna cena njegove za nas prelite kervi, neskončno zasluženje njegove smerti na križu, vse to sliši tudi nam, je tudi naše, kader smo v gnadi božji; vse dela Jezusove, vse njegovo zasluženje, je tudi naše delo, naše zasluženje. On sam tako govori: „Jaz sem vinska terta, vi ste mladike, kdor v meni ostane in jaz v njem, tisti veliko sadu obrodi.“ Jan. 15, 5.

Kakor pa ena mladika tudi z drugimi mladikami, ki se na ravno tistem tersu znajdejo, v zavezi stoji; ravno tako so vaše duše tudi v tesni zavezi z vsemi angelci in svetniki, ako se v božji gnadi najdete. In tako tudi vsega zasluženja svetnikov in svetnic deležni postanete. Trud in delo apostelnov Gospodovih, terpljenje in kri marternikov, lepo, deviško življenje čistih devic in svetih mladenčev, molitve, posti in spokorne dela puščavnikov, vse to, karkoli so nekdanji svetniki dobrega storili, vse to sliši tudi vam, ako je vaša duša z oblačilom posvečujoče gnade božje ogernjena. —

O kristjani! kako vesel nauk je to za nas! In glejte! pa tudi vsega dobrega, kar se še zmirom, kar se še zdaj po celi katoliški cerkvi godi, tudi vsega tega deležni postanete. Vsaka molitev, ki se pobožno opravi; vsak post, ki se prav derži; vsaka milošna, ki se ubogim poda; vsak dar sv. maše; vsako — vsako dobro delo, ki se po celem katoliškem svetu

opravi, tudi tebi pomaga, moj kristjan! tudi tvojo dušo obogati za večno življenje! O kako neizrečeno veliko dobrega nam tedaj iz posvečujoče gnade božje izvira! Kako nas ona obogati za večno življenje! — Gnada božja pa tudi posveti vse naše misli, vse naše želje, vse naše besede, vse naše djanje za večno življenje. Vsako še tako malovredno delo, ki ga v gnadi božji in pa iz ljubezni do Boga opravimo, je neskončnega veselja, je večnega plačila vredno. Kupica merzle vode, ki jo bližnemu iz dobrega serca podamo, ne bo brez plačila ostala. — Vsaka prijazna, lepa beseda, ki jo izgovorimo, bo zapisana v bukve večnega življenja. Vsako molitvico, ki jo pobožno molimo, angelci pred božji tron zanesejo. Vsaka dušna ali telesna težava, vsak nov križ, ki ga na tihem voljno poterpimo, je nov žlahten kamen, ki se v naši nebeški kroni prečudno svetil bo. Vsaka stopinja, ki jo v gnadi božji storimo, je za nas stopinja bližej nebes! In ako stanovitni v gnadi božji do konca ostanemo, nas bo tudi po smerti v hišo Očeta nebeškega, v srečno število vseh izvoljenih pripeljala! —

S k l e p.

In zdaj mi povejte, ljubi kristjani! kje je tisti zaklad, kje je tisto bogastvo na celem svetu, ktero bi se s tako velikim zakladom posvečujoče gnade božje primeriti dalo? Gnada božja je več vredna, kakor vsi kraljevi troni, kakor žlahtni kameni, kakor vse zlato in srebro celega sveta! In glejte! ta dragi, neprecenljivi zaklad nam podeluje sv. Duh, ravno tisti Duh, ki se je na današni dan nad apostelne in učence Gospodove razlil in jih napolnil s svojimi nebeškimi darimi. Pri svetem kerstu nas je sv. Duh naj prvič s tem prelepim oblačilom posvečujoče gnade božje oblekel; takrat nas je za dediče nebeškega kraljestva storil. O bodimo torej njemu hvalježni za ta neprecenljivi dar njegove milosti! Oh varimo ga pa tudi, varimo zvesto, da ga ne zgubimo. „V slabih, persternih posodbah ga nosimo, ki se lahko potarejo“, ako jih zvesto in skerbno ne varujemo. Ne bodimo vendar tako nespametni, da bi dragi zaklad gnade božje prodali za kratko grešno

veselje, za minljivo krivično blago, za prazno in nečimerno čast in hvalo tega sveta! —

Učimo se danes dar posvečujoče gnade božje visoko ceniti nad vse darove celega sveta! Ako smo pa tako nesrečni bili, ta dar posvečujoče gnade božje s kakim velikim grehom napraviti, ah ne odlagajmo več, ah ne mudimo se, k Bogu se nazaj poverniti v resnični pokori in poboljšanju življenja svojega! Tako dolgo terkajmo, na vrata božje milosti, dokler se nam zopet odperle bojo, dokler spet oživimo za večno življenje, dokler drago, lepo oblačilo posvečujoče gnade božje našo dušo zopet kinča! Zanaprej pa bolj varno, bolj previdno hodimo po poti tega časnega življenja, po poti v večnost!

Da se pa to zgodilo bo, priporočimo se posebno danes troštjarju sv. Duhu, naj nas On viža in vlada na tem nevarnem popotvanju proti večnosti! Iz globočine našega serca zdihnimo: O pridi sv. Duh! in napolni tudi nas s svojimi nebeškimi darimi! Ti Duh resnice! razsvetluj našo temno pamet, da bomo vselej spoznali, kar je prav in Bogu dopadljivo! Poterdi našo slabo omahljivo voljo, da bo vse dobro tudi zvesto speljati zamogla! Oživi v nas pravo sveto vero, daj nam terdno zaupanje v božjo neskončno milost, užgi v naših sercih gorečo ljubezen do Boga, in pravo kersansko ljubezen do bližnega. Daj nam dar stanovitnosti v dobrem! Dodeli nam to gnado, da tudi mi enkrat na koncu tega časnega življenja s sv. apostolom Pavlom veseli porečemo: „Dobro smo se vojskovali, vero in gnado božjo smo ohranili; zdaj nas pa čaka krona pravice, ktero nam bo dal Gospod, pravični sodnik!“ Amen.

Pridiga za binkoštni pondelk.

(Od sv. birme; gov. †)

Luč je prišla na svet, in ljudje so bolj temo ljubili, kakor luč.“ Jan. 3.

V v o d.

V danešnjem sv. evangelju beremo: „Luč je prišla na svet in ljudje so bolj temo ljubili, kakor luč.“ Luč, ktera je na svet prišla, je bil Jezus Kristus, kakor nam pričuje sveto

pismo. On se imenuje luč tega sveta, ker je svet s svojimi nauki razsvetil; ker je temo Judovske krivovere, ker je temo ajdovske nevere razsvetlil z lučjo svojih nebeških resnic, ker je ljudi učil pravo stezo k časni sreči in večnemu zveličanju. Jezus je luč tega sveta. Ali kako nehvaležen je bil svet proti njemu! Kakor se sove in ponočne ptice luči branijo in se skrivajo pred belim dnevom; tako so se tudi judje in ajdje branili te zveličanske luči, ktero jim je hotel Jezus prižgati. Bali so se, da bi morali svoje hudobije zapustiti, v ktere so globoko zakopani bili; težko se jim je zdelo, zapustiti svoje grešne navade, ktere jim je Jezus neprenehoma očital; zatoraj so se pa tudi njegovim naukom na vso moč zoperstavljali in so hotli rajši v temi svojih starih hudobij ostati, kakor pa hoditi po razsvetljenem potu Jezusovih resnic. „Ljudje so temo bolj ljubili, kakor luč.“ Zatoraj so pa tudi cerkev Jezusovo preganjali judje in ajdje, kralji in cesarji so si prizadevali, jo pokončati, celih tri sto let je keršanska kri obilno tekla po svetu, ker je namreč brez števila kristjanov z veseljem dalo svojo kri in življenje za Jezusa, za kterega so pri sv. kerstu obljubili živeti in umreti. In glejte, veliki čudež! Več ko so kristjanov pomorili, več je drugih narastlo. Bolj ko so sveto vero zaničevali in zatirali, še bolj se je razširjala. Kristjanov število je dan za dan večje prihajalo, če so jih ravno tako neusmiljeno preganjali. Ali od kod so prvi kristjani toliko moč zadobili, da so svojo vero tako stanovitno spoznali in po tisti tako sveto živeli v sredi med tolikimi sovražniki, v sredi med tolikim preganjanjem? To veliko in čudno moč, v sv. veri stanovitni ostati in rajši umreti, kakor tisto zatajiti, so zadobili v zakramentu sv. birme, v kateri jih je sv. Duh v gnadi poterdil in jih močne storil, vse svoje dušne sovražnike slavno premagati. To je tisti posebni pomoček, kterega smo tudi mi prejeli, da bi se tudi mi zvesto vojskovali za naše zveličanje, da bi tudi mi vero Jezusovo stanovitno spoznali pred svetom in po tisti živeli.

Ker se zopet čas približuje, da bodo prišli milostljivi škof zakrament svete birme delit, vam bom danes ob kratkem pokazal 1. kako imeniten in 2. kako koristen je zakrament sv. birme za nas, da bote spoznali veliko dobroto, ktere ste

deležni postali, kader ste birmani bili; da bote pa tudi vedeli, kolike dobrote bodo ob kratkem tudi vaši otroci deležni postali, kader bodo zakrament sv. birme prejeli. — Poslušajte!

Razlaga.

a) Kako ljubeznivo je Jezus za vse naše potrebe poskerbel! Vse pomočke nam je zapustil v svoji sv. cerkvi, ki nam v nebesa pomagajo. Sv. zakramente je k našemu posvečenju postavil, ki našo dušo posvetijo, ako jih vredno prejmemo. Ali vsak zakrament nam še svojo posebno gnado podeli. Tako mora človek na telesno vižo rojen biti; in ker se otrok z grehom na svet rodi, mora tedaj tudi na duhovno vižo preroben biti, da božji otrok postane. In vse to se zgodi po zakramentu sv. zakona in po zakramentu sv. kersta. Kristjani, kader odrastejo, potrebujejo duhovne hrane za svojo dušo; potrebujejo ob času nevarne bolezni duhovno zdravilo za dušne in telesne slabosti; potrebujejo zopet posvečujoče gnade božje za dušno življenje, katero so zgubili skoz smerten greh. In vse to zadobijo v zakramentih sv. rešnjega Telesa, sv. poslednjega olja in sv. pokore. Potreba je v sv. cerkvi namestnikov božjih, ki kristjane učijo nauk Jezusovih, ki jim svete zakramente delijo in jih po pravi stezi proti nebesom vodijo. In ti namestniki božji se posvetijo v zakramentu sv. mašnikovega posvečenja. Kader se človek kersti, zadobi scer posvečujočo gnado božjo, in se zapiše v bukve večnega življenja. Ali človek še vendar zmirom ostane slabostim podveržen. Težko mu hodi, kader odraste, to kerstno nedolžnost ohraniti. Težko je kerstne obljube zvesto izpolnovati in se tolikim sovražnikom zoperstavljati, ki ga povsod obdajajo, in ga ob sv. vero, nedolžnost, čednost in gnado božjo pripraviti hočejo. Ali glejte, ljubi kristjani! tudi tej naši slabosti je ljubi Jezus dobrotljivo naproti prišel. Postavil nam je tak zakrament, v katerem mi to posebno dušno pomoč zadobimo od sv. Duha, da zamoremo našo sv. vero stanovitno ohraniti, po tisti živeti in vse sovražnike naše duše premagati, ako tudi mi z božjo gnado delati hočemo. In vse to zadobimo v zakramentu sv. birme, v kateri prejmemo sv. Duha, ki nam našo pamet razsvetli, da nauke božje ložej zastopimo; kateri nam našo voljo

pokrepča k vsemu dobremu, kateri naše serca napolni s svojimi nebeškimi darimi. Glejte, tako tedaj pri sv. birmi tisto duhovno orožje prejmemo, s katerim se kakor Jezusovi vojšaki lahko vojskujemo in si tako venec neminljive, večne slave znamo zaslužiti. Kako imeniten je tedaj zakrament sv. birme! kako potreben nam je vsem, ki smo odrastli, in se moramo vojskovati zoper tako močne sovražnike našega zveličanja! Kakšen razloček je med sv. kerstom in sv. birmo, in kolike dobrote v zakramentu sv. birme zadobimo, to nam prav lepo popiše sv. papež Melhiad. On pravi: „Pri sv. kerstu se med keršanske vojšake sprejememo, pri sv. birmi pa zadobimo orožje, katerega za vojskovanje potrebujemo. Pri sv. kerstu nam da sv. Duh polnost gnade, da zgubljeno nedolžnost nazaj zadobimo; pri sv. birmi nam pa da posebno gnado, da popolnomast keršanske pravičnosti dosežemo. Pri sv. kerstu bomo preromenjeni, da novo življenje začnemo, pri sv. birmi pa zadobimo tisto pomoč, da le novo življenje ohranimo, če ravno toliko sovražnih spodtikljejev imamo. Pri sv. kerstu se od madežev greha operemo in očistimo; pri sv. birmi se pa pokrepčamo zoper skušnjave v greh. Kerstno preromenjenje stori keršene samo iz sebe srečne ob času miru; sv. birma jim orožje v roka poda, in jih na vojsko kliče. Gnada sv. birme stori, da zapeljive dobrote tega sveta zaničujemo, in da se nam studi pred skušnjavami v nečistost; gnada sv. birme užge v nas ogenj božje ljubezni, ktera vse naše misli in poželjenja v nebesa povzdiguje. Na kratko: sv. birma stori iz pozemeljskih in čutljivih ljudi nebeške in duhovne popolnoma kristjane.“ Iz tih besed sv. papeža Melhiada tedaj spoznamo, kako imeniten je zakrament sv. birme, katerega smo tudi mi prejeli, in kolike duhovne dobrote, kolike darove smo v tistem dosegli. Zakaj, če smo ravno že pri sv. kerstu v božje otroke posvečeni bili in gnado božjo zadobili, smo vendar le v zakramentu sv. birme to posebno gnado in pomoč dosegli, da posvečujočo gnado, brez ktere nobeden zveličan ne bo, lahko ohranimo, da v veri na Boga Očeta, Sina in sv. Duha terdni stojimo, da tisto pred celim svetom brez straha stanovitno spoznamo in po tisti živimo, da si na tako vižo nebeško kraljestvo po naši smerti zaslužimo. — Premislimo še pa tudi

b) kako koristen, skoraj bi rekel, kako potreben je zakrament sv. birme. Ne scer, kakor da bi nemogoče bilo, brez sv. birme v nebesa priti; zakaj Jezus sam je rekel, „da tudi tisti, ki bodo samo verovali in bodo kerščeni, bodo zveličani.“ Mark. 16, 16. Ali če pomislimo, koliko dolžnosti pri sv. kerstu prevzamemo, kako težko je, kerstno nedolžnost, posvečujočo gnado zvesto ohraniti, ker nas vedno toliko močnih sovražnikov našega zveličanja obdaja; moramo spoznati, kako veliko nam koristi zakrament sv. birme, v katerem zoper vse sovražnike naše duše mogočno orožje zadobimo, in kako potreben je vsem odraščencem, da zamorejo zvesti služavniki božji biti, hrabri vojšaki Jezusovi. Velike dolžnosti smo si naložili v sv. kerstu. Pervič smo obljubili, vero v Jezusa stanovitno spoznati, in drugič po tej veri tudi živeti, vsega greha se varovati. V Jezusa stanovitno verovati in ga pred celim svetom spoznati, to je nauk sv. evangelja, to nas sam Jezus uči in nam zapoveduje rekoč: „Vsak, kateri me bo pred ljudmi spoznal, tega bom tudi jaz spoznal pred Očetom, kateri je v nebesih. Kteri me bo pa pred ljudmi zatajil, tega bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih.“ Mat. 10, 32. In: „Kdor se bo mene in mojih besed sramoval, tega se bo tudi sin človekov sramoval, kader bo prišel v svoji veličasti, in v veličasti svojega Očeta in svetih angelov.“ Luk. 9, 26. Ali ne samo v besedah spoznati Jezusovo vero, temuč tudi po tisti živeti, je vsakega kristjana sveta dolžnost, kakor pravi sv. pismo: „Ne poslušavci, ampak delavci božje besede bojo zveličani.“ — Ali vsi teh kerstnih obljub zvesto izpolnovati nismo v stanu zavolj naše slabosti, ki nam še tudi po kerstu ostane. Te koristne obljube izpolnovati, nam težko gre zavolj toliko sovražnikov, ki našo dušo pogubiti hočejo. Od vseh strani nam protijo nevarnosti. Od znotraj bomo skušani od močnih sovražnikov. Naša lastna popačena natura nas vedno v greh napeljuje. Hudi duh nas želi zapeljati in nas budi v grešne misli in vnema hudo poželenje. Od zunaj nam proti ravno tako močen sovražnik. Hudobni svet nas s svojim grešnim življenjem in s svojimi zapeljivimi dobrotami v greh zapeljuje. In kako bi človek se branil tako močnim sovražnikom svojega zveličanja! Sam

iz sebe tega človek nikdar storil ne bo. Ali v zakramentu sv. birme on vso to potrebno moč zadobi od sv. Duha, da zamore v sredi med toliko sovražniki zvest ostati svojemu Gospodu Jezusu, kteremu se je pri sv. kerstu prvič zaobljubil bil. Glejte, kako koristen in potreben nam je tedaj zakrament sv. birme, ki nam tako velike gnade, tako veliko pomoč k našemu zveličanju podeli! —

Bodimo tedaj hvaležni Jezusu, ki nam je ta zakrament v svoji cerkvi zapustil. Z hvaležnim sercom se spomnimo tistega srečnega dneva, kader so milostljivi škof čez nas v svoji apostoljski oblasti svoje roke razprosterli, naše čelo s sveto krizmo pomazilili in nam po teh zunajnih znamenjih in molitvah sv. Duha podelili v zakramentu sv. birme. Velika dobrota se nam je takrat zgodila. In ravno te dobrote in gnade sv. Duha bodo ob kratkem tudi vaši otroci deležni postali, kader jih bote pripeljali k sv. birmi. Le tudi vi skerbite zato, da se bodo vaši otroci lepo pripravili k temu imenitnemu zakramentu, da ga bodo prav podučeni v naukih božjih v stanu posvečujoče gnade vredno prejeli k svojemu dušnemu zveličanju! —

Ali še nekaj vam bom povedal. Nekteri bi znali misliti, če kristjan pri sv. birmi zares toliko dušno moč zadobi, da zamore zmirom čedno po naukih Jezusovih živeti in v dobrem stanoviten ostati, od kod pa nek to pride, da pa današnji kristjani, če so ravno birmani, pa vendar tako slabo živijo, vero Jezusovo zanemarjajo in tisto mnogokrat zatajujejo, če ne v besedah, pa vendar po svojem grešnem, nekeršankem zadržanju? — Ljubi moji! Tega ni zakrament sv. birme vzrok, ampak sami kristjani, kader posvečujočo gnado zapravijo skoz smerten greh. Posvečujoča gnada je, kakor pri vseh zakramentih sploh, tako tudi pri sv. birmi podlaga vseh tistih dobrot in dušnih pomoč, ki se v tem zakramentu prejmejo. Če se pa ta podlaga gnade božje podere in zgubi skoz smerten greh, se tudi zgubijo druge dobrote in gnade, ki se pri sveti birmi zadobijo; in tako se zgodi, da slabemu kristjanu, ki se greha varoval ni, zakrament sv. birme nič več ne pomaga, in se tako na potu pogubljenja znajde, kakor bi nikdar birman

ne bil. — Ali če smo posvečujočo gnado božjo zgubili, iščimo jo zopet skoz vredno prejemanje zakramenta sv. pokore, in zopet jo bomo zadobili. Zopet se nam bo tudi gnada svete birne ponovila in nas k vsemu dobremu močne storila. In tako bomo zamogli se zanašati na zvesto vojskovati za naše zveličanje, za tisto srečno deželo, ki nam je od Jezusa obljubljena, vojskovati za tisti nevenljivi venec večnega veselja, nebeske slave, katerega je Jezus vsem tistim pripravil, ki bodo po njegovih naukih živeli in v dobrem do konca stanovitni ostali! Amen.

Pridiga za praznik presvete Trojice.

(Pokrižati se časti sveto Trojico; gov. M. H.)

„Pojdite in učite vse narode, in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in svetega Duha.“ Mat. 28, 19.

V v o d.

Ko je sv. Avguštin svoje bukve od sv. Trojice pisal in si veliko prizadeval, to skrivnost zapopasti, se je rad na bregu nekega morja sprehajal. Zagleda enkrat lepega fantiča, ki zraven morja sedi, in v jamico v peski iz morja vode zajema. Smeje mu gleda Avguštin in ga bara, kaj da hoče storiti. Fantič pravi: Jaz menim, celo morje v to jamico zajeti. Hej, reče Avguštin in se nasmeji, to pač težko bo. Prej bodem, pravi fantič, celo nezmerno morje v to jamico spravil, kakor da boš ti skrivnost presv. Trojice zapopadel; in zgine. Avguštin je zdaj spoznal, da ga je Bog po svojem angelu opomnil, kako zastoj da se trudi sv. Trojico zapopasti.

Ljubi moji kristjani! nezapopadljivo skrivnost presv. Trojice mi danes praznujemo, in molimo večnega Boga, ki je trojin v osebah, Oče, Sin in sv. Duh, pa le en sam Bog; Oče, ki nas je vstvaril, Sin, ki nas je odrešil, in sv. Duh, ki nas posvečuje; vsi tri vsak pravi Bog, in vendar je le en sam Bog. Ta nebeska resnica naši človeški pameti ni zapo-

popasti, pa to vemo, kako jo imamo moliti in častiti. Danes vam mislim pokazati:

„Kako se ta visoka skrivnost presv. Trojice časti s tem, da se pokrižamo.“ Poslušajte!

Razlaga.

Že ob času apostelnov so se kristjani pokriževali; to priča sv. škof in mučenec Ignaci, kterege je apostel Janez podučeval. „Na vseh svojih hojah se pokrižujemo, pravi Tertulijan, če iz hiše stopimo, če tisto zapustimo, kader se oblačimo ali slačimo, če se k jedi vsedemo, kader luč prižgemo ali spat gremo, ali kar bodi storimo, vselej se pokrižamo.“

Pokrižati se je lepa sv. navada. Besede: V imenu Boga Očeta, in Sina in sv. Duha so lepo spoznanje neizrečene skrivnosti sv. Trojice, da spoznamo našega Stvarnika, našega Odrešenika in našega Posvečevavca; kdor se pred svetom ne sramuje, edinega Boga v treh peršonah ponižno spoznavati, bode enkrat v nebesih sv. Trojico gledal in se nje vekomaj veselil. V imenu Boga Očeta in Sina in sv. Duha pomeni: na tvoj ukaz, ker mi ti ukažeš, s tvojo pomočjo in gnado, o Bog! Kakšen lep namen! Kader toraj pred molitvojo, pred jedjo, pred delom in drugih priložnostih se pokrižaš, obudiš sveti namen: Za to, ker si mi ti, o Bog, ukazal, v tvojem imenu hočem delati, moliti, jesti, počivati, se veseliti in trpeti in svoje pote in opravila storiti; dro vem, da sem slab in nezmožen, pa v tvojem imenu, s tvojo pomočjo zaupam, da bo moje djanje in nehanje k tvoji časti in k mojemu zveličanju izšlo. Tako si nabereamo mnogo zakladov in bogastva za svete nebesa.

Lepa pomemba je tudi, da se na čelu, na ustih in na persih pokrižujemo. Čelo je sedež sramožljivosti; na čelu se pokrižujemo na znanje dati, da se sv. keršanke vere in sv. križa ne sramujemo, kajti tudi Sin božji se ni sramoval, nas skoz svojo bitko smert na križu odrešiti. Z ustni se pričevanje daje; na ustih se pokrižamo, na znanje dati, kako da hočemo svojo katoljsko vero pred celim svetom spričevati, da bi ravno skoz resničen govor zamerili in preganjani bili. V sercu prebiva volja človeška; na persih se pokrižujemo,

na znanje dati, da hočemo svojo vero v srcu nositi. „Kaj pomaga, pravi sv. opat Rupert, ako se na čelo z znamenjem sv. križa zaznamenuješ, križanega pa v srcu ne nosiš?“

Kader se sv. križ s takim namenotn stori, s tako vero in s takim zaupanjem, ima vselej čudno moč. Sv. apostelj Janez je bil primoran, strup piti; pa ko je sv. križ storil, njemu smertna pijača ni nič škodovala. Papež Gregor pripoveduje od sv. Benedikta leto zgodbo: Benedikta, ki je poprej dolgo let v puščavi ojestro in sveto živel, so menihi bližnjega zamošana opata izvolili. On se je branil, pa je moral njih opat biti. Sv. mož je hotel, da bi imeli nja podložni ojestro in sveto po svojem redu živeti; to njim pa ni dopadlo; zatoraj so se nekteri hudobneži spodmarnovali, Benedikta zaudati. Postavijo mu kozarc vina s smertnim strupom smešanega. Po svoji navadi pokriža Benedikt pijačo, in kozarc se razšterkne na drobne črepine. Prestrašen skoči Benedikt po koncu in pravi: Bratje, Bog se usmili vas. Zakaj ste mi hotli to storiti? Od te dobe se je v ljubo puščavo nazaj podal. O sv. križ je močna bramba zoper vse sovražnike, dušne in telesne. To ti dobro veš, ljuba keršanska mati, ki ne moreš zaspiti, prej da bi čez svoje ljubo dete v zibeli sv. križ storila; ki si tako skerbno prizadevaš, da bi se majhna rokica tvojega ljubeja sv. križ narejati učila. Moč sv. križa vi vsi čutite, ljubi prijatli, katoljški kristjani! ki se pri svojih delih in opraviilih radi pokrižate; storite to, prosim vas s pravim namenom in pobožno. Pokrižaj se, da spoznaš svojo katoljško vero, da spoznaš sv. Trojico, Očeta, Sina in sv. Duha; obudi pri pokrižanju dober namen, da v imenu, po ukazu, s pomočjo božjo hočeš delati, žebrati, terpeti, jesti, počivati in vse dobro početi; ne zabi, da vse, kar storiš, je Bogu dobro in tebi k zasluženju le v imenu svete Trojice, Očeta, Sina in sv. Duha! Amen.

Keršanski nauki.

XLV. Peto poglavje. Od keršanske pravice.

V v o d.

Veliko lepega smo se do zdaj že v keršanskem nauku učili. Slišali smo nauk od sv. vere, od keršanskega upanja, od keršanske ljubezni, in od svetih zakramentov, od tistih poglavitnih pomočkov, ki nam v nebesa priti pomagajo. Pa vse to dobro znati in verovati, bi nam k zveličanju nič ne služilo, ako bi tega tudi v djanju ne spolnovali, kar nas sv. katolijska vera tako lepo uči. Zatoraj nam je vsem potreba, da po zaslišanih naukih tudi svoje življenje ravnamo, da se hudega varjemo in dobro delamo, kakor je božja sveta volja. In ravno to je keršanska pravica, od ktere vam danes govoriti začnem, in od ktere se bomo v tem zadnjem poglavju keršanskega nauka učili. Keršanska pravica se glasi: „Vari se hudega in stori dobro.“ Pervi del keršanske pravice je tedaj: „Vari se hudega.“ Hudega je na svetu veliko. Ubožtvo, bolezen, zaničevanje, preganjanje, mnogoverstno terpljenje, ki človeka tlači v tem življenju, vse to ljudje po navadi hudo imenujejo. Pa vendar vse to samo na sebi hudo ni. Zakaj ako mi ubožtvo, bolezní in druge terpljenja voljno prenašamo iz ljubezni do Boga, nam ravno iz tega hudega veliko dobrega izvira, večno življenje si s tistimi prislužimo. Samo greh, to je tisto pravo, edino „hudo“, iz kterega nikdar kaj dobrega ne pride; greh je tisto veliko „hudo“, ki človeka v nesrečo potegne v časno in večno. Zatoraj nam keršanska pravica tako skerbno priporoča, hudega, to je: greha se zvesto varovati. Da bomo tudi mi tega naj večega sovražnika našega zveličanja dobro spoznali in se ga tudi skerbno varovali, bom danes od greha govoril. Pokazal vam bom:

1. Kaj je greh in kakoršen je;
2. Kako se greh stori in razloči; in
3. Zakaj se posebno velikega ali smertnega greha varovati moramo.

Razlaga.

1. Bog nas je stvaril; On je naš Gospod, mi pa njegovi otroci, njegovi hlapci smo. Zatoraj je naša dolžnost, voljo tega velikega Gospoda in Očeta našega na tanko izpolnovati in vse storiti, karkoli je njemu dopadljivo. Svojo sveto voljo nam je pa Bog tudi na tanko razodel. Dal nam je svoje zapovedi. Poslal nam je svojega Sina na svet, ki nas je Boga in njegovo sveto voljo spoznati še bolj na tanko učil. Dal je vsakemu iz med nas še enega posebnega pridgarja, ki nam božjo voljo tudi prav lepo oznanuje; dal je vsakemu človeku znotrajni glas, ki se vest imenuje. Ako pa človek po takem božjo voljo spozna, pa se ji vendar prostovoljno zoperstavlja in po svoji spačeni volji živi, takrat božjo postavo prelomi in se zoper Boga in njegovo sveto voljo pregreši. Greh je tedaj zavedno, prostovoljno prelomljenje božje postave, kakor nam pričuje tudi sv. Paul, ki pravi: „Skoz prelomljenje postave Bogu nečast storiš“, Rim. 2, 23.; ali se pregrešiš. Greh pa je dvojne sorte: 1. Poerbani ali vrojeni, in 2. djanski greh. Poerbani greh se tisti imenuje, ki sta ga Adam in Eva v paradizu storila, kader sta božjo zapoved prelomila. In ta greh smo tudi vsi za njima poerbali, kakor tudi sv. apostel Pavl pričuje, rekoč: „Po enem človeku je greh prišel na svet in po grehu smert; tako je smert po enem na vse ljudi prišla, v katerem so vsi grešili.“ Rim. 5, 12. Pa ne samo greh prvih staršev smo vsi poerbali, ampak tudi kazni in hude nastopke tega greha vsi terpeti moramo; kakor nam to pričuje celi svet. Jezus Kristus nas je tega greha rešil skoz terpljenje in britko smert. Pri sv. kerstu pa se nam je ta greh zbrisal, ker nas je sv. Duh posvetil skoz sveto gnado, da smo zopet božji otroci in erbici kraljestva nebeškega. — Karkoli se nas na svet rodi, s poerbanim grehom omadežvani zagledamo luč tega sveta. Samo ena je bila tako srečna, da se nikdar pod oblastjo hudiča in greha znašla ni. In to je bila naša preblaga mati Marija. Že od prvih časov kersanstva je bila pobožna misel katoliške cerkve, da je Marija devica brez madeža poerbanega greha spočeta bila. Zmirom so pobožni kristjani Marijo, kakor brez madeža spočeto Devico z

veseljem častili. Že v letu 1725 je bilo v naših deželah pripuščeno, vsako saboto molitve v brevirju moliti in sveto mašo brati od brezmadežnega spočetja Marije device. In ker so vsi pobožni častivci Marije device iz serca želeli, da bi se ta nauk od neomadežanega spočetja na tanko določil, so pa tudi naš sv. Oče papež Pij IX. take svete in pravične želje z veseljem izpolnili. V pričo 195 kardinalov, nadškofov in škofov, v pričo mnogo učencev sv. pisma in brezštevne množice so papež Pij IX. 8. decembra 1854 v Rimski cerkvi svetih apostolov Petra in Paula med daritvijo sv. maše, po oblasti, ki so jo od Kristusa prejeli, naznanili in sklenili, rekoč: „Marija, presveta devica, je bila v prvem trenutku brez madeža poerbanega greha spočeta; ta nauk je od Boga razodet, in vsak katoliški kristjan ga mora terdno in stanovitno verovati, ako hoče v zveličanje priti.“ In tako se zdaj vsako leto praznik brezmadežvanega spočetja Marije device slovesno obhaja; vsi pobožni kristjani pa Marijo, brez vsega madeža spočeto Devico ljubijo in s posebnim veseljem častijo. —

Govoril sem zdaj od poerbanega greha, s katerim vsi ljudje, razun Marije device, luč tega sveta zagledajo; povedal vam pa tudi bom, kaj je djanski ali lastni greh? — Djanski greh je pa tisti, kterega mi sami storimo, kader božjo postavo radovoljno prelomimo. In to je potem naš lastni greh v razloček od poerbanega greha, kterega nismo sami storili, ampak smo ga samo od naših prvih staršev poerbali. —

2. Grešiti pa znamo na 5 sort: 1. z mislijo; 2. s poželenjem; 3. z besedo; 4. z djanjem, in 5. z opuščenjem dobrih del, ki smo jih storiti dolžni. — a) Z mislijo grešimo, kader kaj pregrešnega, kaj hudega v sercu premišljujemo, in na takih mislih radovoljno dopadenje imamo. Take misli Boga razžalijo. „Hudobne misli ločijo od Boga“; nam spričuje sam božji Duh. (Modr. 1, 3.) Ako nam pa huda misel v glavo pade, nam pa na tisto žal dene in si jo hitro zopet iz glave spravimo, takrat nam huda misel ni v greh prišteta, ampak še zasluženje pred Bogom zadobi. „Blagor človeku, ki skušnjava poterpi; zakaj ako jo bo premagal, bo krono življenja zadoobil“; tako pricuje sv. apostel Jakob. (Jak. 1, 12.) — b) S poželenjem grešimo, kader se v našem sercu kaka pregrešna

želja vname, mi pa v tisto privolimo in bi jo radi spolnili, ako bi nam mogoče bilo. Samo taka želja, ako se tudi v djanju ne spolni, je že greh; kakor nam pričuje sam Jezus, rekoč: „Kdor (plujo) ženo pogleda, in jo poželi, je prešestoval z njo v svojem sercu.“ Mat. 5, 28. Hude želje moramo tedaj v začetku zadušiti, da nas ne bojo premagale in zapeljale v veliki greh. c) Z besedami grešimo, kader govorimo kaj takega, kar je zoper božje zapovedi ali zoper ljubezen do bližnega. Kdor preklinja, laže, obrekuje in opravlja svojega bližnega se v besedah pregreši zoper ljubezen do Boga in bližnega. In Jezus pravi, da od vsake prazne besede bomo morali odgovor dati; kakšen odgovor še le bo od pregrešnih, pohujšljivih besed? — d) Z djanjem se pregrešimo, kader kako božjo ali cerkveno zapoved v djanju prelomimo; postavim, ako bi v nedeljo ali zapovedan praznik brez potrebe in višega pripuščenja težke dela opravljali itd. — e) Z opuščanjem dobrih del grešimo, ako dela usmiljenja, ki smo ga po Jezusovem nauku svojemu bližnemu skazovati dolžni, opustimo; ali kader sploh to dobro, kar smo vsak po svojem stanu storiti dolžni, zanemarimo. „Kdor ve dobro storiti, pa vendar ne stori, tistemu je to v greh“, tako že sveti apostel Jakob govori. (Jak. 4, 17.)

Pa vendar je tudi med grehi, ki se na mnogotero vižo storiti znajo, razloček. Nekteri so veliki ali smertni grehi, nekteri pa mali ali odpustljivi. Ta razloček med grehi že sveto pismo uči, ker naravnost govori od grehov, ki človeku k smerti, in od grehov, ki mu k smerti ne služijo. Ako kdo vé, da njegov brat greši, pa ne k smerti, naj moli za njega, in življenje mu bo podeljeno, kateri ni smertno grešil. Je pa tudi greh k smerti, in za tega ne rečem, da bi kdo molil.“ I. Jan. 5, 16. In tudi sv. Jeronim pravi: „Grehi so mali in veliki. Kaj drugega je, deset tavžent talentov, in zopet kaj drugega, en sam vinar dolžen biti.“ — Težko je scer vselej razsoditi, kdaj človek smertno greši, kakor sam sv. Avguštin pravi, rekoč: „Kteri grehi pa so odpustljivi in so smertni, to mora božji razsodbi prepuščeno biti“; vendar pa tudi iz nauka božjega toliko spoznamo, kaj je smertni greh, da se ga potem znamo varovati. Smertni greh je, kakor sveta vera uči,

zavedno in popolnoma radovoljno prelomljenje božje zapovedi ali postave v kaki veliki zadevi. Postavim: Nečistost, kriva prisega, ubijanje itd., to so velike reči v božji postavi, in so oestro prepovedane. Taki grehi človeka iz božjega kraljestva izsklenejo. Sv. apostel Pavl sam tako pravi, ker pravi: „Ali ne veste, da krivičniki božjega kraljestva posedli ne bojo? Ne prekanite se! Zakaj ne kurbarji, ne molikvavci, ne prešestniki, ne mehkužniki, ne nesramneži, ne tatje, ne lakomniki, ne pijanci, ne preklinjavci, ne roparji kraljestva božjega posedli ne bojo.“ I. 6, 9—10. Takih grehov se tedaj posebno moramo varovati. Odpustljivi greh je pa prelomljenje božje v kaki mali zadevi; ali tudi v kaki veliki reči, pa brez popolnoma zavednosti, ali radovoljnega privoljenja v greh. To so tisti mali pregreški, katerih se čisto obvarovati človeški slabosti skoraj nemogoče je. To so tisti mali grehi, od katerih sv. pismo govori, da pravičen jih sedemkrat na dan stori, pa jih zopet popravi. Dolžnost je scer, da se tudi malih grehov varujemo, kolikor nam je mogoče; pa posebno, pred vsem drugim in iz celih svojih moči se moramo smernih grehov varovati, da nas v večno pogubljenje ne potegnejo. Zategadelj vam še hočem povedati, zakaj se

3. posebno takih velikih ali smernih grehov varovati moramo. — Iz celih svojih moči se moramo smernih grehov varovati, ker smerni grehi so 1. neskončno veliko razžaljenje božje; ker nas 2. na duši umorijo, nam posvečujočo gnado in vse zasluženja za nebesa vzamejo, in nas potem 3. večnega pogubljenja vredne storijo. —

a) Bog je stvarnik vseh vidnih in nevidnih reči; On je Gospod nebes in zemlje; njegovo neskončno veličastvo se umeti, se popisati ne da. „Kdo je Tebi enak med močnimi, o Bog! kdo je Tebi enak, ki si tako veličasten v svetosti, tako strahovit in hvalevreden, tuko čudodelen?“ II. Moz. 15, 11. Tako že v stari zavezi Mozes kliče: „Večnost je tvoja starost“, Ps. 101, 14.; „nebesa so tvoj tron, in zemlja podnožje tvojih nog“, Izai. 66, 1. „Tvoj voz so oblaki in perutnice vetrov“, Ps. 103, 3. „Angelci so tvoji služabniki!“ In glejte! temu vsegamočnemu, neskončno veličastnemu Gospodu nebes in zemlje, ki celi svet z dvema perstoma derži,

temu neskončno veličastnemu Gospodu in kralju se prederzne človek, ki je le prah in pepel, červič te zemlje, nepokoren biti, se zoper njega vzdigniti, njegovi sveti volji nasproti ravnati, njegove svete zapovedi prelomiti! Kdo iz tega ne spozna, kakšno veliko, ja neskončno veliko razžalenje božje mora tedaj greh, posebno smertni greh biti! Že samo iz tega uzroka bi se imeli smertnega greha toliko varovati, ker Boga, našega ljubeznivega Očeta tako neskončno razžali; ali varovati se ga pa tudi moramo, ker tudi nam tako neizrečeno veliko škodo stori. —

b) Smertni greh našo dušo umori za nebesa; vzame in razterga nam tisto prečudno lepo oblačilo posvečujoče gnade božje, ki nas Bogu, Mariji, vsem angelom in svetnikom tako prijetne stori, ki nam pravico dá do nebeškega veselja, ki stori, da vse naše molitve, posti, milošne, vsako terpljenje, vsako še tako majhno dobro delo, ki ga v tem stanu opravimo, z zlatimi čerkami v bukve večnega življenja zapisane od Jezusovega neskončnega zasluženja tudi za nebesa neskončno vrednost in zasluženje dobijo. Ali glejte! storite samo en smerten greh, in zgubljena je gnada božja, zgubljeno vse vaše zasluženje za nebesa, zgubljena pravica do življenja večnega; pa ne samo to: ampak, kar je nar grozovitniša kazen, zavolj samo enega smertnega greha tudi

c) večnega pogubljenja vredni, in otroci in sužniki hudičevi postanete. Že na tem svetu Bog kaznuje smertnega grešnika na mnogotere viže; ali vse to še senca proti temu ni, kako strašno in neusmiljeno ga še le na unem svetu, tam v peklenski ječi, kaznoval bo! Kdo tedaj popiše tisto škodo, ki nam jo prinese samo en sam smerten greh!

S k l e p.

Ljubi kristjani! keršanska pravica pravi: „Vari se hudega, to je: vari se greha. Grehov so pa štiri sorte, katerih se moramo varovati: a) Je sedem poglavitnih grehov; b) šest grehov zoper sv. Duha; c) so štiri vnebovpijoci grehi, in d) je devet ptujih grehov. Vseh tih grehov se skerbno varovati, nam keršanska pravica veli. Da bote pa te grehe dobro poznali, in se jih toraj skerbno varovali, vam bom

tiste v prihodnih kersanskih naukah na kratko razložil. Za danes vam pa le to povem: Varite se vsega greha, kolikor je mogoče; nar več pa, in iz celih moči, in še veliko več, kakor nar večje zgube, kakor nar hujše bolečine, tudi več, kakor naj grozovitniši smerti, se bojte in varite vsakega smertnega greha! Amen.

Nauk od gnade božje.

(Dalje.)

§. V.

Kterim je gnada božja dodeljena.

1. Kterim Bog svojo (rodovitno) gnado deli?

Kterim Bog gnado, zadobiti večno zveličanje po svoji visoki, nezapopadljivi previdnosti deli, je človeku v zdajnem življenju tako visoka učenost, da je bistro oko nar učenejšega človeka do verha ne doseže, je tako globok brezen, da ga nobena pozemeljska modrost do dna zmeriti ali doseči ne more. Sv. Pavel apostelj je bil v tretje nebo zamaknjen, in je vidil skrivnosti, kakoršnih ni pripuščeno izgovarjati, pa tudi on, kadar od izvoljenja Jakoba, in od nedopadanja božjega nad Ezavom, kader od poklica nevercev, in od zapuščenja Judovskega ljudstva govori, zavolj božje previdnosti v podelitvi gnad polen zavzetja zdihuje, Rim.* 11, 33.: „O visokost bogastva božje modrosti in spoznanja; kako nezapopadljive so njegove sodbe, in neizvedljive njegove pota! Zakaj kdo je misel Gospodovo spoznal, ali kdo je njegov svetnik bil? Ali kdo je njemu poprej dal, da bi se mu povernilo? Zakaj iz njega in po njem in v njem je vse: Njemu bodi čast na vekomaj.“

Kdor koli se v bolj natanko premišljevanje, ali pretuhtovanje tega nauka, in presojenje teh skrivnostnih in nezapopadljivih pot in sklepov božje previdnosti v podelitvi gnad, naj si bo še toliko učen, izpusti, se poda na silno široko in globoko, pa ravno tako nevarno morje, to je, on lahko zabrede v mnogotere zmote, in še lahko pogine. Veliko učenih

že je na tem morju se potopilo in poginilo. Toraj pravi sv. Gregor papež: „Slon plava, jagne se pa sprehaja“, to je neučeni, ki se nauka cerkve derži, se varno kot jagne po suhem sprehaja; učeni pa, ki je toliko močnejši v modrosti in učenosti nad neučenim, kot slon memo jagneta, če se pa s svojimi mislimi daleč v preluhtovanje božje previdnosti v podelitvi gnade izpusti, se ne sprehaja več po varni in suhi zemlji, temuč plava po nevarnem morju.

Kakor pa otroku, dokler se pusti materi za roko peljati, ni nevarno pri kraju morja vodo bresti, tako tudi nam še ne bo nevarno, dokler se nauka sv. katoliške cerkve v tem deržimo, vsaj od kraja nekoliko v to morje stopiti, pa se vendar vedno svoje matere deržati, to je: Ne bo nam nevarno, poglavne nauke, ki jih cerkev iz božje razodete besede od podelitve gnade izvzame, temuč iz teh se nam bojo še le marsiktere zveličanske opombe za ves tek našega življenja iztekale.

1. Gotova resnica je, ktera je večkrat v svetih bukvah izgovorjena, da Bog po svoji milosti želi vse ljudi zveličati, naj si je kdo, ktereга kraja, ali naroda, ali stanu, ali življenja, ali starosti koli hoče. Ali se ne vidi in ne pokaže ta volja božja že iz teh besed Jezusovih, kader on svojim apostelnjem takole ukazuje, Mat. 28, 29.: „Pojdite tedaj in učite vse narode, in keršćujte jih v imenu Očeta, in Sina, in sv. Duha.“ Jezus tedaj med ljudmi in narodi in stanovi nobenega razločka ne dela. Prav zložno pa sv. Pavl to resnico izgovori, rekoč, I. Tim. 2, 4.: „Bog hoče, da bi vsi ljudje zveličani bili, in k spoznanju resnice prišli.“ — Ravno tako je večkrat v sv. pismu izgovorjeno, da Bog ne dela razločka med osebami ali persónami; tudi Jezus ni razločka delal, ker je za vse ljudi in tudi za hudobne in grešnike svojo presveto kri prelil in umerl.

Kakor pa božja beseda sama resnico, da Bog vse ljudi zveličati želi, očitno dopoveduje, ravno tako tudi to resnico priprava, naredbe in nam od Boga dodeljene pripomoči do zveličanja odkazujejo. Sveti nauk Jezusov ni le dan pravičnim, rasti v pravičnosti, temuč tudi grešnikom, da se spreobrnejo in zadobijo odpuščenje grehov. Molitev ni le pravičnim temuč tudi grešniku v pomoč k zveličanju dana. Sveta

maša se ne daruje le v prid pravičnih, temuč tudi v popljšanje grešnikov. Sv. zakramenti niso v pomnoženje gnade v pravičnih, temuč tudi v zadobljenje gnade grešnikom v prid postavljeni, kot sta sosebno zakramenta sv. kersta in sv. pokore. Kakor tedaj Oče nebeški pripusti svoje solnce se izhajati nad hude in dobre, tako pusti tudi solnce svoje milosti se izhajati nad pravične in grešnike, kakor on deži nad pravične in nepravične, tako on pusti tudi dežiti svoje gnade na pravične in nepravične, slednjemu tolikanj, ko bi se jih hotel poslužiti, da bi zamogel zveličanje zadobiti. — Vem, kaj ti bo pri tej priloznosti na misel hodilo. Ti porečeš: kar kristjane zadeva, verjamem, da jim Bog zadostno gnado, in zadostne pripomočke k zveličanju podeluje; kaj pa hočem misliti, kar neverce zadeva, kateri niso imeli nikoli priloznosti prave zveličanske vere spoznati? Res je to bolj globoko vprašanje; pa ko bi temu vprašanju tudi nihče ne mogel odgovoriti, bi nam šlo le nezapopadljivo previdnost božjo, ktere le eno ped dolga človeška pamet ne zamore pregledati, moliti in božje usmiljenje, da nas po tako svitli poti resnice do zveličanja vodi, zahvaliti, zraven pa misliti, da je v Bogu vselej neomadeževana pravica s presladko milostjo združena. Vendar nam pa sveta vera tudi za odgovor tega globokega vprašanja nektore pomoči na roko poda. — a) Bog je slednjemu človeku natorno postavil v serce vložil, to je, on mu je dodelil pamet, ktera mu, če je tudi po izvirnem grehu oslabiljena, vendar še vselej precej glasno odkazuje, kaj je pravega, dobrega, hvalevrednega in pripuščenega, kaj pa človeka ognjusi, prigraja, zaničljivega in hudobnega stori! Bog je človeku tudi vest podaril, to je, tisti notranji glas, kateri ga k pravemu, dobremu in hvale vrednemu nagiba, in pri takih delih pohvali, z veseljem in prijetnostjo napolnuje, kateri ga pa tudi od hudega in krivičnega zavračuje, in pri takih delih z nepokojem, z neprijetnostjo navdaja. Kdor tedaj glas svoje pameti in svoje vesti posluša, in kader nikakor nima priloznosti, voljo pa vendar priserčno, do prave vere priti, se nikakor ne sme obsoditi ali pogubljevati, temuč je po besedah sv. Pavla misliti, Rim. 2, 12.: „Kterikoli so brez postave grešili, bojo brez postave pogubljeni; in kateri koli so v postavi gre-

šili, bodo po postavi sojeni. Zakaj pri Bogu niso oni pravičeni, kateri postavijo slišijo, ampak, kateri postavijo dopolnijo, bojo opravičeni. Zakaj ker neverniki, kateri postave nimajo sami od sebe delajo, kar je v postavi zapopadeno, so oni, ker postave nimajo, sami svoja postava. Kteri skažejo, da so dela postave v njih srcih zapisane, ker jim njih lastna vest sprica, in njih misli se med seboj ali obtožijo ali izgovarjajo“ In zopet: „Kader tedaj neobrezani pravico postave derži; kaj ne, da bo njegova neobreza za obrezo šteta.“ — In Jezus sam take neverce, kateri po natorni postavi vestno živé, zavolj pomanjkanja priložnosti pa njegovega nauka ne zaslišijo, in torej akoravno v spoznanju in dopolnjenju natorne postave, pa vendar v nespoznanju sv. evangelja živé, tako izgovarja, Jan. 15, 22.: „Ako bi jaz ne bil prišel, in jim govoril, bi greha ne imeli Ako bi ne bil med njimi del doprinašal, kakoršnjih nobeden drug ni delal, bi greha ne imeli.“ Iz teh besed in iz nauka od božjega usmiljenja soditi se mora skleniti prvič: Da je Bog takim nevercom (kteri so bili pa z mislimi in željami verni, in si prizadevali voljo pravega Boga dopolniti), svojo pomoč in gnado dodelil, pravično živeti in zveličanje doseči, ali pa drugič: Da jih je k spoznanju prave vere pripeljal, in da jih je še pripeljati pripravljen, kot se vidi iz zgleda evangeljskega stotnika, ki je poslušal natorno postavu, ki ga je k ljubezni božjega ljudstva nagibala, je srečo zadobil Jezusa in njegovo vsegamogočno moč spoznati. In ravno leto se vidi iz zgleda stotnika Kornelija: On je natorno postavu poslušal, ktera ga k usmiljenju, ali v podeljenje milošnje in k molitvi nagiba, torej mu Bog Petra pošlje, da ga po njem k pravi veri pripelje. Tudi sv. Tomaž Akvin tako uči: „Ko bi bil kdo ravno v gojzdih ali med zverinami zrejen, in bi po natorni postavi živel, da bi (kaj pa da s pomočjo gnade božje) po dobrem si prizadeval, in se hudega ogibal, je za gotovo imeti, da bi mu Bog po notranjem navdihovanju razodel, kaj mu je treba verovati, ali bi mu pa kakega učenika vere poslal, da bi ga podučil, kakor je Kornelju Petra poslal.“

b) Če je pa Bog neverce zapustil, da so se čedalje bolj in bolj v zmoto, z zmoto pa od svojega namena, to je, od zveličanja zašli, se je zgodilo le pri njih, kateri so se iz svo-

jega zadolženja preveč hudo in gerdo v natorno postavo pregrešili, in se novih gnad božjih nevredne storili, kot pravi sv. Pavl, Rimlj. 1, 28.: „Niso marali, da bi bili Boga spoznali, tako jih je Bog njih spačenemu umu izdal ali prepustil, da take reči delajo, ktere se ne spodobijo.“

Vendar pa ne smemo misliti, da je samo v tem že gotovo ves zadostni odgovor zapopaden. Zakaj kdo je misel Gospodovo spoznal, ali kdo je njegov svetnik bil. Toliko je reči: „Ne sodite in ne bote sojeni, ne pogublujte in ne bote pogubljeni.“ Ali kakor sv. Pavl pravi, Tim. 4, 5.: „Ne sodite tedaj pred časom, dokler Gospod pride, kteri bo tudi razsvitlil to, kar je v tami skritega, in bo misli serc razodel, in tačas bo vsak hvalo od Boga imel.“ Dan sodbe bo tudi to razodel, kot marsikaj drugega nam še zdaj za zagrinjalom božje previdnosti prikrita, in lepo združenje božje pravice z njegovo milostjo dokazal. To je sicer resnično, da Bog pravovernim kristjanom veliko več gnad, kot nevercom dodeli k zveličanju, če si ravno želi vse zveličati, za ktero bogastvo ga nam je dan za dnevom hvaliti; pa je tudi to resnično, da bo njegova neskončna pravica ravno po prejetih gnadah, ravno po njegovem stanu sodila in obsodila, in torej se bo resnica Jezusovih besed takrat spričevala Mat. 10, 15., Luk. 10, 14.: „Da bo ložej zemlji Sodomljanov in Gomorčanov — ložej Tiru in Sidonu pri sodbi kot otrokom božjega kraljestva.“ Torej nam ni toliko globoko treba se v to misel podajati, koliko gnad Bog slednjemu, in tudi nevercom podeljuje, kot veliko več v strahu in trepetu delo svojega zveličanja opravljati in skrbeti, da se prejete gnade nevrednih ne storimo.

2. Ako ravno ima pa Bog, kot smo ravno zaslišali, voljo vse ljudi zveličati, vendar njegova volja ni pri vseh, temuč le pri nekterih rodovitna ali doprinesljiva. In ker je njegova volja: „Vse ljudi zveličati“, le pri nekterih rodovitna ali doprinesljiva, to je: Da ne bojo vsi ljudje, temuč le nekteri zveličani, razločijo nekteri učeniki, kar to reč zadeva, voljo božjo v dvojno. a) V splošno vse ljudi zveličati, ktera se ne snide popolnoma, to je, da bi bili vsi ljudi zveličani, ker še vsi k spoznanju resnice ne pridejo, kot sv. Pavl pravi, II. Tes. 3, 2. „Vera ni vsem podeljena.“ — Tudi ne

da Bog vsem daru stanovitnosti, brez kterega daru ni mogoče k zveličanju priti; in b) v posebno, to je, iz velikęga števila vseh ljudi vsaj nekatere k zveličanju pripeljati. Ta posebna volja božja se pa vselej popolnoma snide, in je vselej rodovitna ali doprinesljiva.

Mislil si boš pri tem nauku, tega ne vem, zakaj je volja božja, vse ljudi zveličati, vendar le pri nekterih rodovitna in doprinesljiva, in ne pri vseh? Na to globoko vprašanje ti ne bom sam odgovoril, temuč ti pustim le druge razsvitljene cerkvene učenike odgovarjati. Sv. Bernard pravi: „Gnada bo v zdajnem življenju nekterim dodeljena, in nekterim ne. To se zgodi po božjem pravičnem, pa skritem sklepu.“ Sv. Anzelm reče: „Kako in kolike dobrote bomo čislali, da nam je dal tačas in med takimi rojenim biti, po kterih smo do njegove vere in do zakramentov prišli? Mi vidimo brez števila ljudi, kterim leto ni dodeljeno, kar je nam k naši sreči dovoljenega, dasiravno so z nami enake vrednosti. Pa kaj bomo do tega rekli? Uni so zapuščeni po božji pravici, mi smo pa poklicani po božji milosti.“ — Ob kratkem: Cerkv. učeniki od tega skritega poklica v sploh tako dopovedujejo: Da je Bog nekterim pravičen (po nezapopadljivih sklepih svoje modrosti), nekterim pa usmiljen (pri kterih je njegova volja jih zveličati, rodovitna ali doprinesljiva). Ali nad tem se pritožiti nima nihče pravice: „In, da pustim častitega učenika Beda govoriti, ko bi Bog ravno nikogar ne hotel iz gerla pogubljenja potegniti, bi vendar nikomur ne bil krivičen, temuč bi le neskončno pravičen ostal.“ — Če pa Bog po svoji milosti nekatere rodovitno in doprinesljivo zveličati hoče, zavolj svojega usmiljenja lahko slednjemu odgovor hišnega gospodarja da, Mat. 20, 13.: „Priatelj! jaz ti ne delam krivice . . . Ali mi mar ni pripuščeno s svojim storiti, kar hočem? Ali je tvoje oko hudobno, ker sem jaz dober?“

Da nas pa ti, ako ravno našim očem na tem svetu skriti sklepi božje modrosti in previdnosti, nepotrebno ali zmotljivo ne prestrašijo, ali v pečeče dvombe (cvible) zavolj našega poklica k zveličanju ne zapeljejo, vas hočem do nekega poprejšnih naukov nazaj peljati. V nekem poprejšnih naukov od gnade božje sem vam dokazal razloček in nauk od zbud-

ljive ali zadostne, in doprinesljive, rodovitne ali neprazne gnade. In zdaj rečem: Bog da le po sebi znanih potih ravno tako vsem zbudljivo ali zadostno gnado, kakor vse zveličati želi, in ko bi se je človek poslužiti hotel, bi bil slednji zveličan. Da je pa ta gnada le pri nekterih doprinesljiva ali rodovitna, je vzrok ta, ker je ti hitro in z dobro voljo sprejmejo, in s to dobro voljo celo versto drugih gnad celo do vrat večnega zveličanja za seboj potegnejo; to so že angeli, ki veliko bolj kot mi božje sklepe pregledajo, prepevali: „Čast in hvala Bogu na višavi, in mir ljudem, ki so svete volje!“ Pri unih pa, pri katerih gnada božja nerodovitna postane ali prazna, le na hudovoljno in kdo ve, po kakem zadolženju sprideno serce pade, da nima več moči, dobrega sadu obroditi in donesti. Torej se vsakemu lahko reče: „O Izrael! tvoja poguba pride iz tebe.“ Ravno to me pa napelje iz do zdaj rečenega tele nauke izvzeti:

A. Nam je zato, da je volja božja vse ljudi zveličati, le pri nekterih doprinesljiva ali rodovitna, sicer nek svet strah ali skerb zavolj našega zveličanja imeti, kakoršnega tudi sv. Pavl priporoča rekoč: „Bratje! v strahu in trepetu delajte delo svojega zveličanja.“

Vendar me prav razumite: Ta strah ne sme biti opustljiv, poderaven ali obupljiv, to je, da bi človek obupljivo mislil, saj mi morebiti vse nič ne bo k zveličanju pomagalo, in bi torej dobre dela opuščal, ali se pa še celo v svojem obupanju na pot greha podal, in z grehom poprej že zadobljeno posvečujočo gnado božjo zapravit, in zasluženje poprejšnjih dobrih del razdjal. Nak! tega ne uči ta sv. apostelj Pavl, ki je toliko po sv. Duhu razsvitljen od gnade božje pisal. — On ne reče: V strahu in trepetu opuščajte delo svojega zveličanja, temuč on priporoča nek delaven strah, neko delavno skerb za svoje zveličanje imeti. „V strahu in trepetu delajte delo svojega zveličanja.“ Ta strah in trepet nas mora marveč do takega zadržanja do Boga napeljati, kakoršno zadržanje vidimo pri otrocih do staršev, sosebno, ko se v kaki nevarnosti znajdejo; tega nas Jezus sam uči rekoč, Mat. 18, 3.: „Resnično vam povem, ako se ne spreobernete, in ne postanete kakor otroci, ne bote nikakor v nebeško kra-

ljestvo šli.“ — Nevarno zadosti bi za nas bilo, in bi nam moglo skerb obuditi, ko bi nam Bog le toliko razodel: V tej fari, ali v tem mestu bo en sam pogubljen, da bi mogli z aposteljni vpraševati: „Gospod! sem mar jaz?“ Kolika skerb pa se še le v nas obuditi mora, ker je iz ust božjih izgovorjeno: „Veliko jih je poklicanih, malo pa izvoljenih.“ Vendar kot je bilo rečeno, ta strah in skerb naj je po zgledu otročjega zaderžanja delaven, to je:

B. Otrok spozna v slednji potrebi ali nevarnosti svojo slabost, in kolikor večja je, toliko bolj jo čuti, in kolikor bolj jo čuti, toliko bolj se z zaupanjem svojih staršev oklepa, nič se na svojo moč ne zanaša, toliko bolj se pa zanaša na starše, ker misli, da mu hočejo in zamorejo pomagati. —

Lejte in ravno tako zaderžanje Bog nad nami imeti želi, da bi nas zveličati zamogel. a) Da po otročje v ponižnosti svojega serca svojo nezmožnost spoznamo, si iz svoje moči k zveličanju pomagati. b) Da se v tem ponižnem spoznanju v zaupanju in otročji ljubezni svojega Očeta nebeskega oklepamo, kateri je toliko že za nas storil, in nam gotovo hoče in zamore pomagati. In da c) to svoje otročje zaupanje do Boga po otročje v večkratni pravični molitvi razodevamo.

C. Nam je imeti veliko več čuječnosti na gnade, ktere nam Bog podeluje, da jih nemarčno ne zapravljamo, ker bi to nehvaležnost do Boga bila, zraven se pa še ne ve, če na to gnado ni dolga versta toliko drugih združena, da s prvo zapravljeno druge, z drugim pa doprinesljivo ali rodovitno gnado napravimo. Saj nas Jezus sam k čuječnosti opominja, opominja tudi njegov prvi namestnik Peter. Kdor je pa svojemu Gospodu v majhnem zvest, bo nad veliko postavljen.

3. Da zamore človek do zveličanja priti, Boga od obličja do obličja gledati in uživati, mora do konca v dobrem stanoviten ostati, in brez stanovitnosti v dobrem slednji svoj zadnji presrečni namen zgreši. Ta nauk iz ust Jezusovih izhaja, ko pravi, Mat. 10, 22. in 24, 13.: „Kdor bo pa do konca stanoviten ostal, bo zveličan.“ — Slišali smo pa, da k slehernemu dobremu delu posebej gnade božje potrebujemo, in da brez nje še dobre misli sami iz svoje moči obuditi ne moremo, koliko manj bi nam še le mogoče bilo brez gnade

božje v dobrem stanovitnim ostati, ker se to reče nepremakljivo po poti pravice in resnice sprehajati se, ter se od nje ne na desno in ne na levo obrniti, in življenje imeti, kakoršno je kot dolga versta nepreterganih dobrih del doprinesenih v ljubezni božji.

Iz tega tedaj lahko spregledate, da je dar stanovitnosti k zveličanju prav potreben dar božji. Ta dar pa, kot vse druge dari, Bog podeljuje, komur on hoče, in kakor on hoče, po dopadanju svoje presvete volje in po previdnosti svoje neskončne modrosti. — Ta je pa vendar spet gotova, da Bog tega daru nikomur ne krati, kot le zavoljo kakenga poprejšnega greha. Kot sv. Ciril Aleksandriški pravi: „Da je spoznanje zmed Judovskega odvzeto, in do drugih narodov preneseno, je nekako v podobi odkazano, da nekteri gnado zgubé, in da Bog svojo dobroto, to je Kristusa, do drugih prenese.“

4. Tudi je resnica od gnade božje, da Bog več gnad vernim, kot nevernim podeli. Ko bi se jih le hotli prav k zveličanju posluževati, bi veliko lažje svoj presrečni namen dosegli. To je bilo že nekaj v stari zavezi, kot je viditi iz tega, ker je Bog vernemu Izraelskemu ljudstvu več gnad kot nevernikom dodelil, kot se pri Izaiju bere, Iz. 53.: „Zdaj tedaj prebivavci v Jeruzalemu in možjé od Juda, sodite med menoj in mojim vinogradom: Kaj mi je bilo še več svojemu vinogradu storiti, kar bi ne bil storil?“ Izraelu je tedaj gnad dodelil, kar nobenemu drugemu ljudstvu v stari zavezi. Ravno to spričuje Jezus ob svojem času, ko pravi, Luk. 10, 13.: „Gorje ti Korocajn, gorje ti Betzajda! Zakaj, ako bi se bili v Tiru in v Sidonu ti čudeži godili, bi bile nekaj v žimnatem oblačilu in v pepelu pokoro storile. Vendar pa bo Tiru in Sidonu lažje v sodbi, kakor vam. — Zakaj? Ker so te neverne mesta Tir in Sidon manj gnad, kot verne Korocajn in Betzajda prejele. In sv. Pavl pričuje od svojih in poznejših pravovernih časov ravno to, rekoč: „Mi zaupamo na živega Boga, kateri je Zveličar vseh ljudi, zlasti pa vernih.“ (Tedaj vernim več gnad podeli, kot nevernim.) Pa tudi med vernim Bog po svoji neskončni milosti in previdnosti nekteremu več gnad podeli kot nekteremu, vsem pa k zveličanju

zadostno, če se jih le slehern kristjan v svojem stanu prav poslužiti hoče. Kakor se vidi iz besed Jezusovih, da je hišni gospodar tudi med svojimi hlapci razloček naredel v razdelitvi talentov, ko je dal prvemu pet, drugemu dva, tretjemu enega.

Iz tega naj se nam pa v nauk našega zadržanja tole izhaja, da naj slednji ravno pri svojem talentu ali pri sebi podeljenih gnadah ostane, in si prizadeva ž njim več in več v dobrih delih in lepih čednostih z dopolnjenjem sebi odkazanih dolžnost pridobivljati. Nikdar pa naj se še z mislimi v drugih ljudi talente drugač ne meša, kot da svojega Boga za sebi in drugim ljudem podeljene talente zahvali. Še manj pa, da bi se s svojimi sodbami ali pregovori med tiste talente mešal, od katerih mu ne bo treba pred sodbo božjo odgovora dajati. Lepo nas od tega sv. Izidor podučí, rekoč: „Ker je slednji kak dar prejel, naj nikdar ne poželi več, kar ni zaslužil, da ne bo, ko se drugega uda službe polotiti hoče, še tega zgubil, kar je pridobil. Zakaj on celega telesa lepo zversteno službo zmede, kdor se s svojimi dolžnostmi nezadovoljen v drugih ljudi službo vriva.“

2. Če tedaj Bog vse ljudi hoče zveličati, zakaj tedaj Bog vsem enako veliko do zveličanja gnade ne podeli?

Nekaj od tega smo že dopovedovati slišali. Vendar v še bolj na tanko izlagovanje tega nauka odgovorim: Tudi v razni podelitvi svojih gnad hoče Bog ali svojo pravico, ali pa svoje usmiljenje pokazati. To je:

Če ima tudi Bog splošno in resnično voljo vse ljudi zveličati, katero voljo cerkveni učeniki perovno (antecedentem) imenujejo, je vendar ta volja po njegovi svetosti le na nje obernjena, kateri so pravičnega življenja. Zraven te perovne volje se pa v Bogu najde še neka posebna ali nastopna volja, kakoršna se v njem prebudi, ko človeka v grehu zapopadnega ugleda. Po tej svoji posebni ali nastopni volji pa Bog hoče duše, ktere v grehu, v krivici zapopadene spozna, po svoji pravi kaznovati. Kakor postavim kralj, cesar ali deželni oblastnik želi po svoji perovni volji, da bi vsi njegovi podložni živeli; vendar pa po svoji pravici, da vse dobre in pravične podložne v miru in varnosti ohrani, po svoji posebni,

ali na spoznanje hudobije nastopni volji, hudodelnika k smerti obsodi. Mi smo pa že kot grešniki, kot smerti vredni hudodelniki rojeni; če tedaj Bog nekatere, kot hudodelnike ali grešnike zaverže, le nad nje pravično kazen naloži. Če pa nekatere zmed človeške grešne množice odvoli, opraviči, s stanovitnostjo obdarovane z nebeškim veličastvom obdaruje, jim je usmiljen. Pa v priliki bote to še lažje spoznali.

Ob času Egitovskega Jožefa je kralj Farao dal dva svoja imenitna dvorna služabnika, velikega točaja in velikega peka zavolj hudodelstva v ječo pahniti. Čez nekaj časa se jih spomni: Velikega peka ukaže po svoji pravici obesiti; in velikemu točaju milostljivo prizanese, in ga v poprejšno službo postavi. Pri nobenem ni kraljevo zaderžanje grajati, pri obeh pohvaliti; pri enem njegova pravica, pri enem njegova milost. Tako tudi nam ni božjih sodeb soditi, temuč njega v njegovi pravici in v njegovi milosti moliti, dasiravno nam je prositi in zdihovati: „Gospod bodi mi grešniku milostljiv!“

Če je pa kralj velikega peka k smerti obsodil, je bila le pekova hudodelnost vzrok, ne pa kralj; in če Gospod Bog komu gnado odvzame, je tudi le hudodelnost človekova vzrok, ne pa Bog. Ko je bil pa kralj do velikega točaja toliko usmiljen: nad tem pa ni točaj vzrok bil, temuč le usmiljenje kraljevo; tako tudi grešnik ne zasluži sam gnade, temuč le Bog jo mu po svojem usmiljenju podeli.

3. Sv. Pavl reče: „Kristus je za vse umerl“, zakaj bi tedaj ne bili vsi zveličani?

Tudi v tem se v odgovor le besed cerkve držimo; sv. Tridentinski zbor reče: „Če je tudi Kristus za vse umerl, vendar vse dobrote, ki se iz njegove smerti izvirajo, ne dosežejo vsi, temuč le oni, katerim je zasluženje Kristusovega terpljenja podeljeno.“ — Globokejši se pa nikar ne spuščajmo v prevdaranje tega skrivnostnega in nevarnega nauka. Zakaj, kar je bilo rečenega od razne podelitve gnade božje, velja tudi tukaj v odgovor. —

(Dalje pride.)

Zgodovinski izgledi.

* 1. Dve odeji. Bogat mož, kateri je samo enega sina imel, je gerdo s svojim starim očetom ravnal in ga v bolnišnico poslal. Nekej dni mine in on zve, da je staremu očetu zlo mraz, zato pošlje mu po svojem sinu dve stare in stergane odeji. Ali sinček samo eno odejo nese, drugo si doma ohrani. Ko so oče to vidili, ga prašajo, zakaj ni obeh odej dedeju nesel; sin mu pa odgovori: „Oče, jaz sem jo za te shranil.“

* Bog vse pravično plačuje. V nekej vasi je živela udova. Imela je samo enega sina. Enkrat se peljeta na polje in gredé se začneta prekarjati zavolj male reči. Razjezeni sin potisne z nogo svojo mater z voza. Hudobca mati hudo prekolnejo. Sin zapusti svojo mater, gre v ptujo deželo in dobi službo pri bogatem in zlahtnem gospodu. Dobro se mu godi in ne hodi mu več na misel, kar je svoji materi storil. Njegov gospod pa je grešno živel z neko gospó drugega žlahnega gospoda. Da je le zvedel, da ga ni doma, je že bil tam. Enkrat se tudi spravi gospod s svojim služabnikom na pot, vzame veliko denarja seboj, da bi družino pomazal. Med potjo pa se prigodi, da denar zgubi. Zdaj gresta ga iskat, pa ga ne najdeta. Mladi gospod obdolži svojega služabnika, da je denar za se ohranil. Ker je nedolžen, zato prederzno gospodu odgovori, da ga nima. Na to potegne gospod svojo sabljo in jo zažene v njega in mu skorej nogo odseka. Gospod se vsede na konja in jezdi domu. Služabnik pa ostane na pol mertev v tem samotnem kraju. Veliko kervi je že zgubil in gotovo bi bil moral konec vzeti, ko bi mu Bog ne bil pomagal; zakaj on noče smerti grešnika, ampak da se spokori in živi. Živel je v tem kraju pobožen puščavnik. On sliši ječati in zdihovati in se bliža in najde kervavega služabnika. On mu zaveže rane, kakor mu je mogoče, in nese skorej mertvega v svojo bajtico. Doma mu odveže nogo in jo čisto odvzame. Napravi zdravila in jo spet obveže. Ko se bolnik malo zave, ga opomni puščavnik, da se svojih grehov spove in z Bogom spravi. On boga in pové, da je rayno s to nogo, ktero je zgubil, enkrat svojo mater z voza

potisnil in da v tem plačilo spozná. Puščavnik ga še bolj poduči, kako da ima za svojo dušo skrbeti. Ozdravljen na truplu in duši zapusti služabnik puščavnika in hvali Boga, da ga je tako kaznoval!

Listnica.

* Iz Celovca. Naš presvetli knezoškof so pastirski list zastran nevihte in vojske, ktera nam proti, po škofiji razposlali. Pa prelepi list v nemškem jeziku vsi dušni pastirji že davno v rokah imajo; tudi so ga slovenski duhovniki svojim slovenskim ovčicam poslovenovali, naj bolje ko so mogli. Škoda in serčno nam je žal, da jim pri tem težavnem delu nismo mogli pod ramo seči; prepozno pridemo, pa pridemo vendarle. Imenovani nemški pastirski list se glasi po slovensko takole: Valentin, po milosti in usmiljenju božjem knezoškof Kerški, bogoslovja doktor itd. itd. vsem vernim svoje škofije srečo in blagoslov.

Kedar se na nebesu črni oblaki podijo, živo želimo in goreče prosimo iz celega serca, da naj jih razkadi vsegamogočna roka božja, preden da se razsujejo nad našo glavo. Kedar se pa čelajbolj temni in temni, kedar se pari in pari, da nam sapo zapera in nam vso moč in veselje do vsakega dela jemlje, tedaj pa želimo, da naj kaka nevihta priburi, in parno vročino nekaj ohladi; zraven pa tudi kličemo Gospoda na pomoč in zdihujemo: Bodi v burji z nami, o Gospod! in otmi nas in kar je našega! — Že nekaj mescov, kar se neka nevihta zbira in grozi našemu cesarstvu. To burjo in nevihto so napravili hudobni in strastni ljudje, ki služijo vedama ali nevedama tistemu lažnjivemu duhu, ktereга sladki in ljubi mir strašno merzi, veseli ga pa podreti in razdjati vse prestole (trone) in oltarje. Ta hudobni nasprotnik meri posebno na našo ljubo domovino. In veste kaj ga posebno merzi in mu hudo dene? Burja, ktera je pred nekaj leti Avstrijo pretresla, Avstrije ni pokončala, ona je korenine tega drevesa le uterdila in njegov verh z novimi cveticami opletla. Svete pogodbe naj se stergajo, več sto let stare pravice naj se poderó — tako hočejo tisti, ki so se zoper nas povzdignili in zvezali. Pa še ó pravem času se je spoznalo, kaj kujejo, možko in terdno, zraven pa tudi odkrito in mirno se njim je naproti stavilo. Nasprotniki naj spoznajo, da se jih Avstrija ne boji, pa tudi naj zvedó, da je Avstrija blage volje, odstraniti strašno vojsko, dokler je le mogoče in za njo varno in pošteno. Zdaj pa čutimo, da se nekako čudno pari; zatoraj se nam boljši dozdeva, da se burja razlije, kakor da nas ta strašna para še delj časa tlači in mori. Prepričani in si zvesti, da gre za

pravico in domovino, so vaši možje, bratje, sinovi in prijatli mili glas svojega svetlega cesarja in vojskovodja hitro zaslišali in veseli prileteli k svojim banderom in povsod se kaže terdno in zvesto zaupanje: Mi se potegujemo za pravično reč, zatoraj nas pa tudi Bog nar pravičnejši zapustil in nam svojega varstva odtegnil ne bo. Tako misliti je pošteno in častno, pa tudi sladko in spodbudljivo; pa preljubi! zabiti ne smemo za to pomoč in varstvo prositi, naše roke in serca proti nebesom vzdigovati, da naj Oče vsega usmiljenja vse, kar hudobneži kujejo, ali že brez kervave vojske pokonča, ali pa — ako je po svoji neskončni modrosti sklenil, nam poslati žalostnih in britkih časov, naj te britke in hude dni prikrajša, da naj nam milostljivo podeli, nasprotnike slavno premagati in skoraj spet sladki pokoj uživljati.

Ako je Bog z nami, kdo more bili proti nam? Ako Bog — on Oče najmodrejši našemu preljubljenemu cesarju in gospodu kaže pravi pot, ako Bog — on nar mogočnejši našim vojakom na strani stoji, ako se Bog sam proti hudobnemu duhu, ki hoče vse razdijati, potegne za svoje oltarje in prestole, za svoje svetišče — preljubi! koga in česa se imamo potem bati? Pa ne mudimo se, da si tega vsegamogočnega Boga pridobimo za prijatla in pomagavca. Potegujemo se za pravično reč, to nas pomiruje, — vse je že modro in varno oskerbljeno, to nam serca in pogumnosti daje; pa vendar tega smo prepričani, da na božjem blagoslovu (žegnu) vendar le vse leži, in da nam je treba poniževati se pod njegovo mogočno roko, ako hočemo pomoči najti tisto imenitno uro, ko se bo ta reč razločila.

Kaj nam prihodnje dni božja pravičnost pošlje, tega ne vemo; to pa vemo, da imamo Njemu, ki tako očetovsko za nas vselej skerbi, na vsako vižo zaupati, in da je to, karkolj nam pošlje, za nas naj boljše, akoravno s kratko in plitvo pametjo vselej ne sprevidimo, kako dobro in modro z nami misli in ravna. Ako je božja volja, da naj kak dar na altar ljube domovine položimo, ne zabimo tedaj, da vse te darove darujemo domovini, da jih darujemo za žlahtno reč, da jih darujemo na besedo našega cesarja, ki se je dolgo in zvesto trudil in prizadeval, vseh teh darov nas obvarovati in nam jih prihraniti. In naj se ta burja in nevihta že mirno raznese ali nas zadene in vdari, hvalimo Očeta milosti in spoznajmo, da je njegova roka nas rešila in da imamo njemu hvalo peti vse svoje žive dni.

(Zdaj pride, kar so presvitli knezoškof zaukazali, da se ima opravljati in moliti te nevarne dni.)

* Iz Celovca. K. D. Predragi prijatelj! naj danes tebi nekatere verstice podam o spominu Jerneja Mozgana, misionarja apostolskega v srednji Afriki. V kratkem se bo njemu že dodelan lep spominek postavil v njegovi rojstni fari, v železni Kapli. Pa še prej, da o tem kamnitnem spominku govorim, bom vsaj nekaj nje-

govega življenja načrtil, — obširniji popisal ga bo moj predragi L. F. na P. Pisal sem mu že o tej zadevi. Jernej Mozgan se je rodil v vasi Kopravn, v Kaplovski fari 19. avg. 1823 in je bil v tamošnji farni cerkvi kerščen. Njegovi starši so bili bornega stanu; tem bolj so svojemu sinčku oskerbeli nevkradljivi zaklad lepih čednost. Majhnega Jerneja so dali služiti za ovčarja v Lipušovo hišo. Enkrat je vidil mladi pastirček strašnega volka, priderla je ta divja zver nad njegovo čredo, popadla je 2 ovčici in ju raztergala. Jernej ni hotel potem več za pastirja služiti, prosil je starše, da so ga v šolo dali. Pridno se je učil najprej domá, potlej pa tudi v Doberlivesi, v Karlovcu in v Ljubljani. Po 8. šoli je stopil v Celovško duhovnico; tedaj sem ga spoznal. Bila sva v eni stanici naj bližja soseda; marsikaj mi je tedaj povedal, kako se mu je v šolah terda godila. Poslali so mu od l. 1840 do l. 1845 le samo 15 gld. od doma, zato je moral zmiram druge učiti, da se je preživel. Ko smo bili v 3. letu, so v. č. g. Mozetič za Ameriko nabirali. Rad bi se jim bil moj dragi prijatelj pridružil, zato se je angležkega jezika lotil. Laški in ilirski jezik je že prej znal. Vendar nevem, kaj ga je zaderževalo, da še ni šel. Rekel je tudi enkrat pred menoj: Ko bi starši bili že umerli, bi hitro šel naprej. V 4. letu v Št. Andražu je pa sklenil, v Afriko z g. Knobleherjem se podati, in je res tudi šel. Kar je tam delal, nam Marijno društvo za razširjenje sv. vere med zamurci obširno pove v društvenih spiskih. Jaz pa le to omenim, 25. jan. 1853 je naš Jernej z g. provikarjem došel v Gondokoro k zamurcom imenovanim Bari. Tam je bil črez leto, pa ni veliko opravil. Podal se je med Kik-zamurce in je vstavil misijonsko naselitev, ktero je imenoval pri sv. Križu zato, ker so mu milostl. Lavantinski knezoškof ob njegovem odhodu lep kosce sv. križa podarili. Veliko je tudi v tem kraju prebil, vendar ni bilo vse zastonj. Pa tudi terdni Mozgan je zbolel, kakor drugi misijonski udi, to je bilo lani jesen. Merzlica ga je popadla, hudo ga je vila, močne jedi ni bilo, da bi se okreval, zdravil ni hotel jemati. Vendar se je še en malo zbrihtal, ker mu je g. Bessyere 3krat debelega vola poslal; še bolj se je pa ozdravil, ko mu je ravno ta gospod obljubil, da ga popelje seboj v Aleksandrijo, potem bi bil pa Mozgan šel v svojo domovino. „Svoje znance in prijatlje bom spet vidil, potem pa se vernil v Afriko v svoj misijon nazaj,“ — tako je naš Jernej mislil in se zlo veselil. Vendar človek obrača, Bog pa oberne. Hladen veterč je pihal tisti večer, ko sta se z g. Bessyerom zavolj potovanja pogovarjala, tako prijetno je bilo zunaj hiše, da sta se predolgo pomudila pod milim nebom. Gertanc se je mojemu prijatlu vnel; storili so njegovi tovarši posebno g. Lanc, kar so mogli, da bi še ozdravel. Pa vse je bilo zastonj, — vnetje se je bolj in bolj širilo tudi v persih. G. Lanc so se zlo bali za svojega tovarša in ga poprašali,

ali bi ne prejel rad sv. zakramentov. „To iz serca želim,“ mu odgovori Jernej, — „pa le na dolgo spoved bi se rad pripravil.“ 23 jan. m. l. se je spovedal in tudi v sv. olje so ga djali. Smert se je sedaj bolj in bolj bližala, celo noč ni bil več pri pameti, 26. jan. zjutraj je v Gospodu zaspal. — Bog mu daj večni mir in pokoj! —

Naš rojak je bil Jernej Mozgan, verl misijonar v daljni Afriki; zato so berž sklenili njegovi prijatli, da bi se mu postavil spominek v naši deželi, v njegovi rojstni fari. Nabralo se je toliko denarja, da se mu je mogel scer ne veličasten, pa lep kameniten spominek napraviti. V. č. g. Štefan Kenda, fajmošter v Kapli, so želeli, da bi se napis naredil po slovensko in po nemško. Glasí se pa takole:

V spomin

Jerneju Mozgan,

Apostoljskemu misijonarju v sredni Afriki

rojenemu v Kapli 19. avgusta 1823,

umerlemu pri sv. Križu v sredni Afriki 26. januarja 1858.

Andenken

an den apostolischen Missionär

Bartlmä Mosgan,

geboren zu Kappel am 19. August 1823,

gestorben in Afrika, am 26. Jänner 1855.

Requiescat in pace!

Ta spominek se bo vzdal v Kaplovski farni cerkvi; Vas pa še žive prijatlje in tovarše ranjega, kateri bote ta list brali, lepo prosim v njegovem imenu: Spominjajte se ga pri nar svetejšem opravilu, naj bi Bog njemu odpustil, ako bi še kaj zaderžalo ga, priti v nebeško veselje, spominjajte se ga, dokler se tamkaj vidimo, kjer ni ločenja več!

* Iz Domačale v velikem tednu 1859. Skoraj bo že leto, kar sem v št. Jakopu v Rožni dolini pri šolski skušnji bil. Ne bodem tukaj pravil in hvalil, koliko obilnega sadu je obrodil trud in prizadevanje učencikov pri učencih, katerih je v obeh razredih prav veliko bilo, zakaj kaj takega se dro večkrat bere, pa ene reči vendar ne morem zamolčati. Izpraševalo se je namreč tudi o sadjoreji. Preden pa da so častiti gosp. fajmošter Trajber, ki se tudi v tem predmetu neutrudljivo z mladino pečajo, izpraševanje pričeli, so v kratki govorici na učence omenili, kako vsak človek zamore po svoji moči, dobri in terdni volji z rečmi, na videz bi rekel malenkastimi, nikar koj sebi, temveč tudi celim srenjam, ja vsi domovini koristiti, ter si tako sam lep spominek hvaležnosti za vse čase postaviti. Vprašali so na to učence, ali kaj poznajo in vejo imenovati takega blagega moža, kateri si je posebno tudi v Rožni dolini tak spominek postavil, in s čem? Nam vsem nazočim se je prav milo storilo, ko so otroci vsi z enim glasom odgovorili: „Ranj gospod Ahacel s sadjorejo!“ In tako se je pričelo izpraševanje o sadjoreji; otroci so jako pokazali, kakega verlega učenika tudi v tem predmetu imajo. — V meni pa je leta govorica še

neke posebne misli zbudila; domu pridši sem vzel spet „Drobtince l. 1847 v roke ter spet prebiral mikavni popis življenja Matija Ahacelna, iz kterega tukaj le samo to posnamem: 1. Naš Matija so bili iskren Slovenc, ki so ljubili svoj matern jezik. 2. Oni so ljubili svojo domovino. 3. So bili oče ubogih. 4. Matija Ahacel so bili dobrotnik cele Koroške dežele, ter niso samo za se, ampak za vse živeli in 5. kar je nar imenitniše, Ahacel so bili še boljši pravovern kristjan, ktera lastnost vsem drugim še le pravo lepoto daja. In stopil sem potem pred njih podobo, katero v svoji sobi imam ter se zamislil v stare čase nazaj, ko sem še njih učenec bil. Ne bodem popisoval občutkov, ki so mi blagega moža se spomnivšemu serce polnili, prav milo se mi je storilo, in ponovil sem besede, ktere Ahacelnov životopis o koncu ima: „Mi pa hvalimo častitega moža ino očaka našega, katerega nam je Bog dal učenika modrega, in prijetla dobrega, v besedi in v djanji pridnega. Veliko lepih nauk in čednih izgledov so nam zapustili; njih ime bo še skoz narode slovelo, in njih lep spomin ostane v hvali pri nas.“ — Ino pri besedi „spomin“ so mi spet prišle neke misli v glavo, kterih vse leto nisem se mogel znebiti, in kterih ne morem več zamolčati. Mislal sem namreč: Glej! skoraj povsod stavijo mnogo zasluženim možem in slavnim rojakom spominke ter tako svojo hvaležnost tudi potomcom kažejo; — pokaj bi pa tudi mi ne imeli našemu slavnemu Ahacelnu kaj takega storiti? Kdo bo rekel, da so oni kaj takega manj zaslužili kot drugi. Vem, da je na vertu c. k. kmetiške družbe v Celovcu gosp. Ahacelnu nek spominek postavljen, pa kdo ga vidi, kakor kdor na vert pride; iz zvonarjevega nasipa (Glockengiesser-Schütt) se komaj nekaj belega vidi. Ali bi nas ne imelo sram biti pred našimi sosedi in drugimi narodi, da tako znane in velike zasluge svojega rojaka tako malo obrajtamo, in tako hitro pozabimo! Taka pa ne sme biti, — gre tudi za našo čast! Na noge toraj bratje slovenski! složnost velja, z „zjedinjeno močjo“ se more marsikaj zgoditi. Sežimo toraj v svoje mošnice, in ako ravno so morebiti bolj kot na pol prazne, in časi hudi, šentej! kak goldinarček si bodedo pa še mogli vtergati, (kdor pa več da, je pa še boljše); gotovo se bode precej nabralo; zakaj:

„Kamen na kamen palača,
Zerno do zerna pogača.“

Potem bodedo pa še pozvali vse Ahacelnove učence, prijatle in druge, kteri so ranjkega poznali in spoštovali, naj tudi kaj pripomorejo. In ako bi se kteri njih učencov hotel nekoliko obotavljati, naj se spomni tajistih srečnih minulih časov, ko smo si še z geometrijo glavo belili, posebno s tajistim netekom, kteremu se je reklo: „Oslov most.“ Kako smo bolehal ali pa iz šole bežali, kedar so rajni gospod Ahacel jeli kak sekcion iz geometrije izpraševati. — Naj se v pokorjenje takih grehov zdaj k njih spominku kaj plača.

Pa — „avec le temps“ sem slišal enkrat reči, in ko sem prašal, kaj se to pravi, se mi je reklo: Po slovensko se pravi to: „Le počasi v kreber.“ Tako tudi zdaj še pravim; zakaj zdaj še ni treba denarcov, temveč

samo sprožiti sem hotel ovo reč, naj se pa zdaj tudi še drugod od vseh strani premisli, presodi in pretresa, kaj, kje in kako? Po tem se bodem pa spet oglasil ter svoje „unmassgebliche“ to je nezapovedujoče mnenje o ti reči na znanje dal. Tačas pa z Bogom. — Ne morem se zderžati omeniti, da bi tudi tukaj na Koroškem bila silo potrebna prav močna trobenta, ali pa še boljši bi bili topovi, da bi se strelilo pri postelji marsktereга ter ga prebudilo. — J. Skarbina.

* Iz Gorice. X. Duhovne vaje v Goriškem semenišču so bile, kakor sem poslednjič povedal, za blagoslovce tisti teden pred tiho nedeljo. V torek, 5. dan aprila, popoldne ob treh so se pričele, in sam knez in nadškof naš so bili pričujoči in so vaje pričeli s primernim ogovorom. Špiritual g. dr. Castellani, jih je vodil, in pomagal mu je g. Dominik Comin, vikar stolne cerkve. V petek, 8. dan aprila, popoldne je bila spoved, in v saboto zjutrej so bili zopet nadškof v semeniški kapeli, so pri tej priložnosti med sveto mašo manjše žegne delili več bogoslovcom Goriske, Teržaške in Poreške škofije, in potem so konec maše vse bogoslovce obhajali. Pristaviti moram še, da so za pravi blagor tukejšnih bogoslovcev vneti nadškof tudi druge dni, posebno o popoldanskih urah, v semenišče dohajali in bili pričujoči pri premišljevanjih, kakor lansko leto, tako tudi letos, kar gotovo ni ostalo brez dobrega vtiska pri bogoslovcih.

Osmi dan rečenega mesca aprila, to je v petek pred tiho nedeljo, so pa tudi častiti o. Janez Nep. Stöger, sloveč jezuit, za mestjane nemške konference, kakor pravijo, začeli v cerkvi tukajšnih nun. Ker so ta gospod že večkrat pri nas v Gorici bili, in so ga tadaj naši Goričani dobro poznali, so tudi mnogoštevilno poslušat hodili. O pol šestih zvečer so se vsak dan v omenjeni cerkvi shajali. Tudi tu sem so naš knez in nadškof vsakdan prišli, in tudi duhovnikov je lepo število vsakrat zraven bilo. Sedem dni so te konference terpele. Petnajsti dan zjutrej, to je v petek pred cvetno nedeljo, je bil poslednji nagovor, in potem občno obhajilo. Tudi tu so sami nadškof verne obhajali. — Pri tej priložnosti smo tudi uže nekaj slišali, — Bog daj, da bi ne bila prazna, kakor lansko leto! — namreč, da bomo letos to prihodnjo jesen zopet enkrat duhovne vaje za duhovnike imeli, in sicer v nemškem jeziku.

Še nekaj. Celi teden po tihi nedelji, notri do cvetne nedelje, je tudi postni pridigar v veliki cerkvi za Lahe deržal tako imenovane eksercije ali konference, tudi o popoldanskem času, eno uro popred, kakor O. Stöger. Imeli so tedaj naši Goričani ta teden duhovne hrane na ponudbo, Nemci in Lahi in Talijani, in reči moramo, da se je marsikako srce omečilo, in da bo seme božje besede marsikomu dober sad doneslo. Bog daj!

Pa tudi na Slovence se ni pozabilo. Razun navadnih slovenskih pridig pri prvi maši vsako nedeljo in vsak praznik v tukajšnih mestnih cerkvah je slovenska pridiga tudi vsak petek po prvi maši v farni cerkvi sv. Ignacija celi post. To lepo hvalevredno navado so vpeljali čast. g. Jožef Tunj precej prvo leto, ko so za fajmoštra k tej cerkvi prišli. Slava jim!

Velki teden Goričani posebno praznujejo. Razun povsod po celi katoliški cerkvi navadnih cerkvenih opravil imajo še te posebnosti. Perve tri dni je presv. rešnje Telo v velki cerkvi v češčenje izpostavljeno, in v nedeljo, ponedeljek, torek popoldne, in pa v sredo zjutraj je pridiga. Vse te dni po pridigi pojejo psalm „Miserere“, in sicer vse ljudstvo vkupaj, kar posebno dopada. V četrtek je po vseh mestnih cerkvah tako imenovani „Božji grob“ napravljen, ki se razdere še le v veliko saboto zvečer ali pa na velikonočno nedeljo zjutraj. In tu je cela procesija ljudi vsake verste, stari in mladi, možki in ženske, ki veliki četrtek, petek in saboto obiskujejo Božje grobe vseh cerkev. Lepa navada, ki ima svojo dobro pa tudi svojo slabo stran. Veliki petek je pridiga od terpljenja in smerti našega Gospoda Jezusa Kristusa, in veliko nedeljo popoldne zopet pridiga od veličastnega ustajenja našega Odrešenika. Postni pridigar ima svojo poslednjo pridigo velikonočni torek, in s tem je svojo nalogo opravil.

Kar je pri zornicah sv. tedna v Gorici posebnega, so responsoria prvega nokturna, ki se posebno slovesno prepevajo od tukajšnih pevcev po prelepem napevu nekega frančiškana o. Rafaela, ki je pred nekimi leti umrl, in je bil kaj izversten musicus.

Veliki četrtek in veliki petek smo imeli v Gorici med sebo častiv. gosp. Janeza Dellabona, dohtarja sv. pisma, častnega dvornega kaplana, ki je tudi častni korar Goriške velike cerkve, in šolski svetovavec na Tirolskem. Blizo eno leto je, kar je bil ta gospod od visokega ministerstva poslan na Milano, tamošnje ljudske šole obiskat in pregledat, potem je nalogo dobil, ravno tako obiskat šole na Benečanskem, in ker je te dni v bližnjem Vidmu bil, je enmalo v Gorico prišel, svojega uže starega očeta in svoje sorodnike, prijatelje in znanke obiskat, ter je veliko saboto koj daleč šel, kamor ga višji dolžnosti kličejo.

Iz Dunaja sem te dni dobil Skraupov napev za papeževo pesem; prijatelj, ki mi ga je poslal, pravi, da se pesem v nekih šolah na Dunaju prepeva. Napev je prav lep in lahek, kar jaz zamorem razsoditi.

„Zgodnja Danica“ je pesem lepo poslovenila; prav bi stari, ko bi jo tudi v „Slov. Prijatlu“ podali, dobro bi blo, da bi se tudi po Slovenskem prepevljala.

* Iz Savinske doline. Danes 8. maja smo imeli v Gotolah cerkveno slovesnost, kakoršne tukej menda ni še bilo, kar fara stoji.

Gotolski farmani so si nov zvon omislili, preč. gosp. Celski opat Matija Vodusek so sem k fari prišli ga blagoslovit. Pripeljali so se ob 1/2 10, duhovščina v cerkveni obleki je pred farovštem prečastitega škofovega namestnika spodobno sprejela; kmalo potem se od devet duhovnov spremljeni v cerkev podajo, se po škofovo oblečejo in spet v procesiji pred cerkvene vrata grejo; tukaj keršenec nov zvon nekaj čevljev od zemlje povzdignjen na vervi visi.

Sv. obred se začne in dokonča, ko se dež vlije, kakor bi sam Bog razodeti hotel, da blagoslov novega zvona milostljivo poterdi, ker ga tudi on s svojo nebeško ploho polivate jame. —

Preč. gosp. pontifikant spet v cerkev spremljeni stopijo na prižnico.

Slavni pridigar s svojo milo besedo obilne poslušavce do solz ganejo; popisali so, kako sta si zvon in človek vseskozi podobna.

Rekli so: „Kar je zvonu lep glas, je človeku dober sluh; kakor zvon ima lep glas, če je iz dobre robe, tako človek lepo sluje, če je čednega zadržanja.

Zvonar mora umeti treh reči, ako hoče, da ima zvon lep glas:

1. svoje delo; priden mojster, ki dobro zastopi in veselje ima do svojega dela, bo vtil dober zvon;
2. Mora dobro poznati rudo; le iz dobre robe, iz dobre kotlovine in čina po pravi meri izlit zvon bo imel čist glas;
3. je treba znanosti v muziki, da zvonovi v prijetnem soglasju lepo vbrano pejejo.

Tako mora tudi človek, da lepo sluje, imeti 3 lastnosti:

1. Veselje do stana, v katerega ga je Bog postavil, in potrebne znanosti, dolžnosti svojega stana spolnovati.
2. Navadno je treba k dobremu sluhu pridnih in poštovanih staršev, kar so častiti pridigar iz skušnje in sv. pisma dokazali in starše lepo podučili.
3. Kar je zvonarju muzika, in zvonom soglasje, je človeku gnada božja.“

Te resnice so izgledno dokazali v življenju sv. Pavlina, Nolenškega škofa, ki je bil iznašel umetnost, zvonove vlivati.

Dalje so djali: „Kakor je zvonar stari zvon raztopil, nove robe dodal, in nov zvon naredil; tako bo tudi naše telo se v prah zdrobilo, enkrat vendar v rajski lepoti ustalo, če bomo starega človeka slekli in novega oblekli.

Slednjič so pa želeli farmanom, da bi njim enkrat ta zvon vsem veselo popotnico v nebesa zapel.“

Po pridigi so stopili preč. gosp. opat obdani od vseh devet prej omenjenih duhovnov pred sv. altar in sv. mašo peli, naj bi mili Bog blagoslovil vse, ki bodo slišali novo žegnanega zvona glas.

Blizo ene popoldan je današnje sv. opravilo terpelo, katero so preč. gosp. opat vseskozi sami opravljali.

Naj pa milostljivo primejo serčno zahvalo Gotolskih farmanov za svoj trud, in Bog Njim naj plača veseli dan, ki so ga celi okolici danes napravljati blagovolili; v vreden spomin bo v Gotolske spominške bukve zapisan.

Lepa hvala tudi vsem sosednim čast. gg. duhovnom, ki so prišli in današno spomina vredno slovesnost poviševali.

Gotolska fara je majhna, šteje le 600 večidel revnih prebivavcev; zatoorej si verli slovenski zvonar gospod A. Samasa očitno hvalo

zasluži za prijazno pogodbo, po kateri mu bodo farmani 2 leti po odločenih dobah plačevali zvon; vlil jih je ta gospod že 1329.

Imamo tudi novo monštranco za 350 gld., ki se je velikega tedna prvičkrat rabila.

Vsak, kdor ve, kako huda poje za denar, posebno pa v naši majhni revni farici, bo vedel ceniti trud, ki ga imajo in še ga bodo še dovolj užili čast. gosp. fajmošter, Vincenc Žitnik, prej, ko bo vse poravnano.

Zatoraj pa brez vse druge hvale kratko povem, da „delo hvali svojega mojstra.“

* Iz Rima. Znano je, da že nekaj časa sem v Rimu iščejo trupli sv. Cirila in Metoda, slavnih apostolov slovanskih. Sv. Oče Pij sami so se te reči krepko poprijeli in vkazali kopati v cerkvi sv. Klementa pred velikim oltarjem; kajti spričano je, da je na tem mestu pokopano truplo sv. Cirila. Kopali so delavci, kar zadenejo na neko drugo podzemeljsko cerkev. Tako se je poterdilo, kar so pravili moravskemu zgodovinarju, ki je bil nalašč v Rim poslan, da išče po truplu sv. Cirila. Pravili so mu namreč, da cerkev sv. Klementa še sedaj stoji na ravno tem mestu, kjer je nekadaj stala v 9. stoletju, pa vendar veliko višje; zakaj to mesto je bilo v tem dolgem času večkrat razdjano in vse spreobrnjeno. Iz tega se je dalo soditi, da truplo sv. Cirila počiva globoko pod zemljo pa ravno na tem mestu. Rastlo je toraj upanje in veselje, ko so našli drugo podzemeljsko cerkev. Pred malo časom so res dobili 2 marmorna sarkofaga ali trugi. Odperli so jih vpričo kardinala Patricija, nadškofa Ticiani-a in zbora učenih starinoznancov in zdravnikov. V enem je bilo dvojno okostje in kakor so spričali zdravniki, je bilo eno iz med nju žensko. V drugi trugi pa so bile kosti le ena samega človeka, in pregledovavci so našli, da mu ene roke manjka. — Da pa temu okostju ene roke manjka, skoraj do jasnega spričuje, da so te kosti res svetinje ali sv. moči sv. Cirila. Kardinal Baroni in Oktavi Pancirol piše, da je bila ena roka s telesa sv. Cirila na Moravsko poslana, in v cerkvi ssv. Petra in Pavla v Berni zhranjena. Franc Pubička, Pražki jezuitar, imenuje neko pričo, ki je to roko v Berni sam na svoje oči vidil. V svoji knigi: „Series chronologica rerum Slavo-bohemicarum, oče Franc takole piše: „Scribit nobis 1658 P. Theodorus Moretus noster: „Nuper visitabam Ecclesiam Brunensem s. Petri, ubi in thesauro ejusdem Ecclesiae s. Cirilli Episcopi et cum Methodio Apostoli Moraviae, os brachii integrum mihi ostensum est in antiquissima argentea theca inclusum“; to je po slovensko: „Pisal nam je o. Teodor Moret l. 1658: Tam sem obiskal cerkev sv. Petra v Berni, kjer mi je bila pokazana cela kost ene rame od sv. Cirila, škofa in sv. Metodoma apostola Moravskega; ta kost je bila v zelo star sreberni oklep zadelana.“ — Sreberni oklep je pa marsikomu v oči dregal; zatoraj se lahko verjame, da se je tiste leta pozgubil, ko so cerkveno srebro na državne potrebe pobirali. Stari ljudje na Moravskem se še pomnijo imenovane predrage

svetinje. Dopisovatelj v Moravskih novinah pa temu pristavlja: Jaz sem pa slišal, da je nedavno zamerli gosp. prelat, kanonik in vitez Jožef Vokral to drago svetinjo vidil na svoje oči v svojih mladih letih in scer v truglici cerkvene denarnice. Toliko je toraj gotovo, da je ena roka sv. Cirila iz njegove truge v Rimu vzeta, in na Moravsko do Berne prenesena. Ker pa najdeno truplo ravno te roke nima, je to živa priča, da je to truplo res truplo sv. Cirila.

K temu še dodajemo, kar piše „Svetozor“: Podajemo, kar se dalje o pogrebu sv. Cirila v legendah oznanuje. In prijel je Konstantin odev miniški in ime Ciril, po 40 dni pa je zamerl v Gospodu. In zapovedal je papež vsem Gerkom, kateri so bivali v Rimu, kakor Rimljanom, da bi z gorečimi svečami peli nad njim, in napravili mu pogreb tak, kakoršen bi napravili samemu papežu. Tako se je tudi zgodilo. Metod pa brat njegov stopivši pred sv. očeta in klečč k njegovim nogam je pravil takole: „Ko sva se podala od doma služiti Bogu, naju je zavezala mati najna točé britke solzé, da telo tistega, ki prvi med nama umerje, drugi prenese v braterski klošter ali samostan in ga tukaj pokoplje. Dovolí toraj sv. oče tega, da se ne zdi, kakor da bi delal proti prošnjam materskim.“ Papežu se ni zdelo pretežko, po željah in prošnjah teh storiti. In vkazal je položiti telo Cirilovo v trugo marmorno (in locello marmoreo) in na njo pritisniti vlastno pečat svojo. Potem pa je dal Metodu dovoljenje, da sme po sedmih dneh se podati iz Rima na Moravsko. In stopilo je duhovništvo rimsko s škofi in kardinali in z višjo mestno gospodo pred sv. očeta in djali so: Po mnogih deželah je potoval; Bog ga je pripeljal do Rima in tukaj spet poklical njegovo dušo. Spodobi se toraj, da se tukaj pokoplje mož tako imenitni, po katerem je mesto in cerkev naša prejela tako drag zaklad (telo sv. Klementa).^{*} Besede te so se zljubile papežu in ustanovil je, da ima telo sv. Cirila pokopano biti v cerkvi sv. Petra, in scer v grobu, katerega je bil papež sam sebi napravil. — To vidivši Metod je povzdignil svoj glas in rekel: „Slišali ste me, pa vendar se vam ne poljubi telo meni dati; zgodi se po vaši volji; le samo to prosim, pokopljite ga v cerkvi sv. Klementa, s katerim je bil semle prišel.“ To željo je papež uslišal in zgodilo se je tudi tako. In sošli so se škofje z vsem ljudstvom in položili telo z veliko častjo v marmorni trugi v jamo za to pripravljeno v cerkvi sv. Klementa na pravi strani oltarja.

In zgodilo se je čudežev mnogo; Rimljani to vidivši so še bolj častili sv. Cirila in malovali njegov obraz nad grobom njegovim (staroslovenski: i napisavše ikonu jeho nad grobom jeho). In deržali so slavnosti nad grobom po dne in po noči, hvalivši Boga, ki ga je tako oslavil.“ —

^{*} Iz Rima pise se v „Zagr. kat. list“: Upravo kad čitah (čital sem), da nastojanjem i troškom preuzvišenoga gospodina djakovačkoga L. Strossmajera, komu serce gotovo neizcerpivo, a (in) ruka nepresušiva, okrom (razun) drugih vele koristnih diel slavna djela našega Kaneliča počese (počele so) na svitlo izlaziti: do ruke mi dodje okružnica

našega vrloga starine, preuzvišenoga gospodina biskupa modruško-senjskoga barona Mirka Ožegoviča, kojom obznanuje svečenstvu (duhovništvu), za koje mu serce bije mladjahno goruče, da je već dal tiskati rimski obrednik (ritual) u našem jeziku, gdje bje od potrebe popravljen po vještačih. Ko (kakor) je poznato: u modruško-senjskoj biskupiji vsi crkveni obredi od starine ovršuju se našim jezikom, koj se je ovdje u crkvi uzdržal u većem obsegu, nego-li igdje. — Potem imenuje visokoč. dopisovatelj sledečo knigo: „Rituale Romanum Urbani VII. P. M. jussu editum illirica lingua. Roma ex Typogr. S. Congr. de propag. fide a 1640“; iz tega kratko dokazuje, da crkev rimska dopušća obrednike ne samo u crkveno-slovenskem, timveč tudi v narodnem srbsko-horvatskem jeziku. — Zanimivo je, kar ravno ta gospod piše od Rusev: „Potem ruski učeni jezuitar (Gagarin v Parizu) govori o zgodovini ruske bogoslovne kniževnosti; ta stoji mnogo više, kakor si bode pomislil ne samo bogoslovni kniževnik francozki, talijanski in nemški, ampak tudi mnogi našinec (iz med nas). Tudi jaz sem do prej nekoliko let ravno te predsude gojil, koje so navadne po zapadnej Evropi. Pa na koliko sem se začudil, ko mi je v roke dospela ogromna ruska dogmatika, sastavljena od vodja petrograške bogoslovne akademije Makarija Bulgakova; v tej dogmatiki se kaže vse napredovanje latinskega, francozkega in nemškega bogoslovja; — ko sem čital krasne prevode sv. očelov v ruskem jeziku; — ko sem našel v ruskem bogoslovnem časopisu „Čtenja“ mnogo znanstvenih bogoslovnih razprav itd. Važno je, kar oče Gagarin, pristavlja, da se je za novejših časov, posebno od carevanja Miklavža I. rusko učeno duhovništvo jelo vpenjati proti protestanskim, bibliškim in rationalistiškim težnjam, ktere so se bile za Petra Velikega vpletle v mnoge cerkvene šole v Rusiji. Naše dni, kakor se v Rusiji duševni život čudno hitro razvija na vse strani, čudno hitro napreduje tudi bogoslovna kniževnost. Mi se serčno radujemo, da rusko duhovništvo toliko posluje v svetej kniževnosti; ono gotovo dela na korist katoliške cerkve, kterej neznanost škoduje, znanost pa koristi. Sveta naloga zapadnih bogoslovcov pa je, da se soznanijo s tem napredkom po obsirnej Rusiji; kajti — pravi oče Gagarin po pravici — „latinska cerkev se ne bo pomirila z iztočnom ne brez ruskoga duhovništva, ne proti njegovej volji.“ —

* Amerika. Že leta 1856 je „Congregatia de propaganda fide“ škofom Amerikanskim oznanila, da je sv. oče papež volje uslišati že večkrat ponovljeno prošnjo, in tudi za Amerikance napraviti v Rimu tako seminšče, kakor jih imajo drugi narodi. Kar je sv. oče serčno želel, se bliža svojemu koncu, in „Congregatia de propaganda fide“ je po sv. Očeta namenu pridobila prostorno in dobro vredjeno hišo, zraven ktere stoji krasna cerkev. Toraj škofi naj le delajo in si prizadevajo, da si pridobijo še unih potrebnih reči. Gotovo bo to močno pomagalo, razširjati sv. kat. cerkev v Ameriki.“ Bog dej srečo! —

* Znani metodiški pridigar, g. Spurgeon v Londonu, eden izmed najslavnejših govornikov dobe naše, je bil poklican do New-Yorka na štiri postne pridige; za vsako dobi 25.000 fl. sr., in se mu še vse poverne, kar je na poti do Amerike potreboval. —

* Ondi je med drugimi narodi tudi veliko Čehov. V Dubique-u (Dubiku) so imeli Čehi poseben misijon; prav deleč do 50 angl. milj so nekteri k temu misijonu prišli, da bi sv. zakramente prejeli in besedo božjo v domačem jeziku slišali. Eden je že 200 mil deleč hodil, da bi se pri kakem mašniku spovedal, in Bog je dal, da ravno na ta misijon zadene. Zidala se bo v kratkem posebna cerkev za češki narod v tem mestu. — Češki duhovnik č. g. Krasni, ki je že delj časa za pomočnega duhovnika pri cerkvi sv. Jana v New-Yorku, si na vso moč prizadeva, da bi v tem mestu razkropljene Čehi v eno faro spravil. Zategadelj ima v imenovani cerkvi v nedeljo po žegnanji pridigo v češkem jeziku. Da se očakovati, da veliko prizadevanje tega iskrenega duhovnika ne bo zastonj. Pa saj tudi Praga ni bila za en dan postavljena; zatoraj poterpljenje!

Duhovske zadeve.

* Kerška škofija: Č. g. Linser Jož. je izvoljen konzist. svetovavec in dehanat Zgornjebeljske dehanije: č. g. Kohlmayer Pavl je dobil faro Maletinje; — za provizorje pridejo čč. gg. Anderijaš Jožef k sv. Urhu pri tergu; Gross Juri v Višprije, in Eizinger Leop. v Lölingo; — čč. gg. kaplani so prestavljeni: Lex Gabr. v terg, — Wank Mih. v Stari dvor, — Kramer Karl v Motnico, — Sternad Frid. k sv. Hemi, — Jörgner Alb. v Kotarče; — umrl je č. g. Oraš Ant., fajm. na Pontablu, R. I. P.!

* Lavantinska škofija: Na Koroškem. Prečastiti gosp. Janez Wošanak, dohtar bogovslovja, konz. svetovavec in špiritual v celovski duhovnišnici, je izvoljen korar stolne cerkve in vmesten 4. mal. travna. — Za fajmoštre so postavljeni: čč. gg. Matija Grezing za mestnega fajm. in dekana v Sent-Lenart; Franc Fik v Roje; Leop. Zevnig v Teisenek. — Za namestnike: gg. Jožef Katič k sv. Ulrihu; Korl Partl v Prebl. — Prestavljeni so gg. kaplani: Janez Celer v Pliberg; Jož. Jereb v Roje; Jož. Kokic v Trajberg; Lorenc Sever v Jezero; Luka Zelnik v Klošter. — Na Štajerskem: Prestavljeni so gg. Jožef Flek za mestnega kaplana in beneficiata v Slovenji gradec; Simon Pihler v Trebole; Jan. Cosej v Tinje; Luka Jeriša v Loče; Matevž Poglešek v Reče; Jož. Toporišič v Mozirje; Franc Košan v Skale; Martin Kragl v Šmartin na Pohorji; Janez Horvat v Ljubno.

* Ljubljanska škofija: Naslednji čč. gg. duhovni pomočniki so prestavljeni: Fr. Zupančič iz Mokronoga v Košico za ekspoz.; Jan. Dovič iz Mozelnja v Mokronog; Juri Snoj iz Dol v Mozal; Franc Povše iz Radeč v Polhov gradec; Andr. Andolšek iz Polhovega gradca v Radeč; Jak. Vindišar s spodnje Idrije k sv. Trojici; Jan. Hiti od sv. Trojice k sv. Križu; Val. Lah iz Metlike v Šmarijo. — Fajmostru v Šmartnu v Tuhinu, v č. g. L. Dolinarju je privoljeno v pokoj se podati. — Gosp. Jak. Kušan, fajm. na Studenem in Jožef Zupančič, lokalist na Jančjem, sta umrla. R. I. P.

Danes je pridjano oznanilo Liegtnove knigarnice.